

ראשון

And it was on the eight day [that]
Moshe called to Aharon and to his sons
and to the elders of Israel.

1 וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וּלְזִקְנֵי

יִשְׂרָאֵל:

וַהֲוֶה בַּיּוֹמָא תְּמִינָא קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָוְהִי
וּלְסָבִי יִשְׂרָאֵל

Rashi

ויהי ביום השמיני. שמיני למלואים, הוא ר"ח ניסן, שהוקם המשכן בו ביום, ונטל י' עטרות השנויות בסדר עולם (פרק ז):
ולזקני ישראל. להשמיעם שעל פי הדבור אהרן נכנס ומשמש בכהונה גדולה, ולא יאמרו מאליו נכנס:

He said to Aharon, Take, for yourself, a
young calf, for a sin-offering and a ram
—for a burnt-offering—unblemished
ones, and bring them before Adonoy.

2 וַיֹּאמֶר אֶל-אַהֲרֹן קַח לָךְ עֵגֶל בֶּן-בָּקָר לְחַטָּאת וְאַיִל

לְעֹלָה תְּמִימִם וְהִקְרֵב לִפְנֵי יְהוָה:

וַאֲמַר לְאַהֲרֹן סֵב לָךְ עֵגֶל בֶּן תּוֹרִי לְחַטָּאת וְדָכַר
לְעֹלֹתָ שְׁלָמִין וְקָרֵב קֳדָם יי

Rashi

קח לך עגל. להודיע שמכפר לו הקב"ה ע"י עגל זה על מעשה העגל שעשה:

To Bnei Yisroel you shall speak, saying,
take a he-goat, for a sin-offering and a
calf and a lamb, both one year old—
unblemished—for a burnt-offering,

3 וְאֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר קָחוּ שְׁעִיר-עִזִּים לְחַטָּאת

וְעֵגֶל וְכֶבֶשׂ בְּנֵי-שָׁנָה תְּמִימִם לְעֹלָה:

וְעַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּמַלִּיל לְמִימָר סִבּוּ צִפִּיר בֶּן עֶזֶן
לְחַטָּאתָא וְעֵגֶל וְאַמֵּר בְּנֵי שָׁנָא שְׁלָמִין לְעֹלֹתָא

an ox and a ram for a peace-offering, to
sacrifice before Adonoy and a meal-
offering mixed with oil, for today,
Adonoy will appear to you.

וְתֹר וְדָכָר לְנֶכֶסֶת קוֹדֶשִׁיא לְדִבְחָא קָדָם יי וּמִנְחָתָא
דְּפִילָא בְּמִשַּׁח אֲרִי יוֹמָא דִּין יִקְרָא דִּי מִתְגַּלִּי לְכוּן

4 וְשׁוֹר וְאַיִל לְשִׁלְמִים לְזִבְחָ לְפָנֵי יְהוָה וּמִנְחָה

to overflow
בְּשֶׁמֶן כִּי הַיּוֹם יְהוָה נִרְאָה אֲלֵיכֶם:

Rashi

כי היום ה' נראה אליכם. להשרות שכינתו במעשה ידיכם, לכך קרבנות הללו באין חובה ליום זה:

They took that which Moshe
commanded, before the Tent of
Meeting; and the entire congregation
approached and they stood before
Adonoy.

וּנְסִיבוּ יֵת דִּי פְקִיד מִשָּׁה לְקָדָם מִשְׁכֵּן זְמָנָא וּקְרִיבוּ
כָּל כְּנִישְׁתָּא וְקָמוּ קָדָם יי

5 וַיִּקְחוּ אֶת אֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה אֶל־פָּנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּקְרְבוּ

כָּל־הָעֵדָה וַיַּעֲמֵדוּ לְפָנֵי יְהוָה:

Moshe said: This is what Adonoy
commanded you to do: and the glory of
Adonoy will appear to you.

וְאָמַר מֹשֶׁה דִּין פְּתִגְמָא דִּי פְקִיד יי תַּעֲבֹדוּן וַיִּתְגַּלִּי
לְכוּן יִקְרָא דִּי

6 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה תַּעֲשׂוּ וַיֵּרָא

אֲלֵיכֶם כְּבוֹד יְהוָה:

Moshe said to Aharon: Approach the altar and perform [the services of] your sin-offering and your burnt-offering and atone on your [own] behalf and on behalf of the people; and perform [the service of] the peoples offering and atone on their behalf, just as Adonoy commanded.

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן קָרֵב לְמִדְבַּחַת וְעִבֵּד יֵת חֲטָאתֶךָ
וְיֵת עֲלֹתֶךָ וְכִפֹּר עָלֶיךָ וְעַל עַמָּא וְעִבֵּד יֵת קָרְבַּן עַמָּא
וְכִפֹּר עֲלֵיהֶן כָּמָא דִּי פְקִיד יי

Rashi

קרב אל המזבח. שהיה אהרן בוש וירא לגשת, אמר לו משה למה אתה בוש, לכך נבחרת (ת"כ פרשתא א, ח):
את חטאתך. עגל בן בקר:

ואת עולתך. איל:

קרבן העם. שעיר עזים ועגל וכבש. כל מקום שנאמר עגל בן שנה הוא, ומכאן אתה למד:

Aharon approached the altar and slaughtered the calf that he had for a sin-offering.

וַיִּקְרַב אֶהֱרֹן לְמִדְבַּחַת וַיִּנָּכֵס יָת עֶגְלָא דְחֲטָאתָא דִּי לֵה

Aharon's sons brought the blood to him and he dipped his finger into the blood and put it atop the corners of the altar and he poured the [remaining] blood into the base of the altar.

וַיִּקְרִיבוּ בְנֵי אֶהֱרֹן יָת דָּמָא לֵה וַיִּטְבֹּל אֶצְבָּעֵהּ בְּדָמָא
וַיִּהַב עַל קַרְנֹת מִדְבַּחַת וַיִּת דָּמָא אָרִיק לִיסוּדָא
דְּמִדְבַּחַת

7 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן קָרֵב אֶל־הַמִּזְבֵּחַ וַעֲשֵׂה

אֶת־חֲטָאתְךָ וְאֶת־עֲלֹתְךָ וְכִפֹּר בְּעֶדְךָ וּבְעֶד הָעָם וַעֲשֵׂה

אֶת־קָרְבַּן הָעָם וְכִפֹּר בְּעֵדָם כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה:

8 וַיִּקְרַב אֶהֱרֹן אֶל־הַמִּזְבֵּחַ וַיִּשְׁחֹט אֶת־עֶגְל הַחֲטָאת

אֲשֶׁר־לוֹ:

9 וַיִּקְרְבוּ בְנֵי אֶהֱרֹן אֶת־הַדָּם אֵלָיו וַיִּטְבֹּל ^{to dip} אֶצְבָּעוֹ

בָּדָם וַיִּתֵּן עַל־קַרְנֹת הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־הַדָּם יָצַק ^{properly} אֶל־

יְסוּד ^{foundation} הַמִּזְבֵּחַ:

The fat, kidneys and the lobe of the liver
from the sin-offering, he burned on the
altar, just as Adonoy commanded
Moshe.

וְיֵת תִּרְבָּא וְיֵת כְּלִיתָא וְיֵת חֲצָרָא מִן כְּבָדָא מִן
חֲטָאתָא אִסְק לְמִדְבָּחָא כְּמָא דִּי פִקִּיד יֵי יֵת מֹשֶׁה

The flesh and the skin, he burned in a
fire beyond the encampment.

וְיֵת בִּשְׂרָא וְיֵת מִשְׁכָּא אוֹקִיד בְּנוֹרָא מִבְּרָא לְמִשְׁרִיתָא

Rashi
ואת הבשר ואת העור וגו'. לא מצינו חטאת חיצונה נשרפת אלא זו, ושל מלואים, וכולן על פי הדבור:

He slaughtered the burnt-offering; and
Aharons sons presented the blood to
him, and he sprinkled it all around the
altar.

וּנְכֹס יֵת עֲלָתָא וְאַמְטִיאוּ בְּנֵי אַהֲרֹן לֵיה יֵת דְּמָא
וַיִּזְרְקֵהָ עַל מִדְבָּחָא סָחוֹר סָחוֹר

Rashi
וימציאו. לשון הושטה והזמנה:

They presented the burnt-offering to
him with its limbs severed and [with]
the head, and he burned them on the
altar.

וְיֵת עֲלָתָא אִמְטִיאוּ לֵיה לְאַבְרָהָא וְיֵת רִישָׁא וְאַסְק עַל
מִדְבָּחָא

10 וְאֶת־הַחֵלֶב וְאֶת־הַכִּלְיֹת וְאֶת־הַיֹּתֶרֶת הַיְּתֵרָה מִן־הַכֶּבֶד
remainder of kidney

מִן־הַחֲטָאת הַקָּטִיר הַמִּזְבֵּחַ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה

אֶת־מֹשֶׁה:

11 וְאֶת־הַבָּשָׂר וְאֶת־הָעוֹר שָׂרָף בָּאֵשׁ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה:

12 וַיִּשְׁחַט אֶת־הָעֹלָה וַיִּמְצְאוּ בְּנֵי אַהֲרֹן אֶלָּי אֶת־הַדָּם

to sprinkle
וַיִּזְרְקוּהוּ עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב:

13 וְאֶת־הָעֹלָה הַמִּצִּיאוּ אֵלָיו לְנִתְחִיהָ וְאֶת־הָרֹאשׁ
a fragment

וַיִּקְטֹר עַל־הַמִּזְבֵּחַ:

He washed the innards and the feet and burned them on the burnt-offering, on the altar.

וַחֲלִיל יֵת גֹּאֵל וְיֵת כְּרַעֲיָא וְאִסְק עַל עֲלֹתָא לְמִדְבָּחָא

He brought the peoples offering; he took the peoples sin-offering-goat, and he slaughtered it and offered it as a sin-offering, in the same manner as the first one.

וְקָרַב יֵת קָרְבַּן עֲמָא וְנָסַב יֵת צִפְרָא דְחֻטָּאתָא דִּי
לְעֲמָא וְנָכְסָהּ וְכִפֵּר בְּדָמָהּ בְּקַדְמָאָה

He brought the burnt-offering and he did it according to the rule.

וְקָרַב יֵת עֲלֹתָא וְעִבְדָּהּ בְּדַחֲזִי

the leg of
men or
locusts

14 וַיִּרְחֹץ אֶת־הַקֶּרֶב וְאֶת־הַכְּרַעִים וַיִּקְטֹרַע עַל־הָעֹלָה

הַמִּזְבֵּחַ:

15 וַיִּקְרַב אֶת קָרְבַּן הָעָם וַיִּקָּח אֶת־שְׂעִיר הַחֻטָּאת אֲשֶׁר

לָעָם וַיִּשְׁחָטֵהוּ וַיַּחֲטִיאוּהוּ כְּרֹאשׁוֹן:

Rashi

ויחטאוהו. עשהו כמשפט חטאת:

כראשון. כעגל שלו:

16 וַיִּקְרַב אֶת־הָעֹלָה וַיַּעֲשֶׂהָ כַּמִּשְׁפָּט:

Rashi

ויעשה כמשפט. המפורש בעולת נדבה בויקרא (ביצה כ.):

שני

He brought the meal-offering; he filled his palm from it and burned it on the altar: aside from the burnt-offering [that was brought] in the morning.

וְקָרִיב יֵת מִנְחָתָא וּמִלָּא יָדָהּ מִנָּה וְאִסְק עַל מִדְבָּחָא
בֵּר מַעֲלַת צִפְרָא

17 וַיִּקְרַב אֶת־הַמִּנְחָה וַיִּמְלֵא כַּף מִמֶּנָּה וַיִּקְטֹרַע

עַל־הַמִּזְבֵּחַ מִלֶּבֶד עֹלֹת הַבֶּקָר:

וימלא כפו. היא קמיצה:

מלבד עלת הבקר. כל אלה עשה אחר עולת התמיד:

He slaughtered the ox and the ram, the peace-offerings of the people; and Aharons sons presented the blood to him and he sprinkled it all around the altar.

וּנְכַס יֵת תּוֹרָא וְיֵת דְּכָרָא נְכַסְתָּ קוּדְשִׁיא דִּי לְעָמָא
וְאַמְטִיאוּ בְנֵי אֶהֱרֹן יֵת דְּמָא לֵיהּ וְיִזְרְקוּהּ עַל מִדְבַּחָא
סָחֹר סָחֹר

The fats of the ox and of the ram; the fat-tail, the [fat] covering [the innards], the kidneys and the lobe of the liver.

וְיֵת תְּרִבִּיָּא מִן תּוֹרָא וּמִן דְּכָרָא אֵלֵיתָא וְחָפִי גֹא
וְכִלְיָתָא וְחֹצֵר כְּבֶדָא

18 וַיִּשְׁחֹט אֶת־הַשּׁוֹר וְאֶת־הָאֵילָן זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לָעָם

to sprinkle

וַיִּמְצְאוּ בְנֵי אֶהֱרֹן אֶת־הַדָּם אֵלָיו וַיִּזְרְקוּהוּ

עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב:

19 וְאֶת־הַחֲלָבִים מִן־הַשּׁוֹר וּמִן־הָאֵילָן הָאֵלֶּיהָ וְהַמְכֶסֶה

remainder
of

kidney

וְהַכְּלִיָּה וְיִתְרָת הַכֶּבֶד:

והמכסה. חלב המכסה את הקרב:

They put the fats on top of the breasts and he burned the fats on the altar.

וַיִּשְׂאוּ יֵת תְּרִבִּיָּא עַל חֻדְוָתָא וְאַסְק תְּרִבִּיָּא לְמִדְבַּחָא

20 וַיִּשְׂמוּ אֶת־הַחֲלָבִים עַל־הַחֻזּוֹת וַיִּקְטֹּר הַחֲלָבִים

הַמִּזְבֵּחַ:

וישימו את החלבים על החזות. לאחר התנופה נתנן כהן המניף לכהן אחר להקטירם, נמצאו העליונים למטה (מנחות סב.).

The breasts and the right thigh, Aharon waved [as] a wave-offering before Adonoy, just as Moshe commanded.

וְיֵת חֻדְוָתָא וְיֵת שׁוֹקָא דִּימִינָא אֲרִים אֶהֱרֹן אֲרָמָא
קָדָם יְיָ כְּמָא דִּי פְקִיד מִשָּׁה

to quiver

the leg

21 וְאֵת הַחֻזּוֹת וְאֵת שׁוֹק הַיְמִינִי הִנִּיף אֶהֱרֹן

תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר צֻוָּה מֹשֶׁה:

Aharon raised his hands toward the people and he blessed them. He descended [from the altar where he] had offered the sin-offering, the burnt-offering and the peace-offering.

וְאַרְם אֶהָרֶן יָת יְדוּהִי עַל עֲמָא וּבִרְכָּנוֹן וּנְחַת מִלְמַעְבַּד
חֲטָאָתָא וְעֻלְתָּא וְנִכְסֵת קוּדְשִׁיא

22 וַיִּשָּׂא אֶהָרֶן אֶת־יָדָיו [יָדָיו] אֶל־הָעָם וַיְבָרֶכֶם וַיֵּרֶד

acts
מַעֲשֵׂת הַחֲטָאָת וְהָעֻלָּה וְהַשְּׁלָמִים:

Rashi

ויברכם. ברכת כהנים, יברכך, יאר, ישא:

וירד. מעל המזבח:

And Moshe and Aharon went [in]to the Tent of Meeting and [then] they went outside and blessed the people, and the glory of Adonoy appeared to the entire people.

וְעַל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן לְמַשְׁכַּן זְמָנָא וּנְפָקוּ וּבִרְכוּ יָת עַמָּא
וְאַתְגַּלִּי יִקְרָא דַּיִי לְכָל עַמָּא

23 וַיָּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד וַיֵּצְאוּ וַיְבָרְכוּ

אֶת־הָעָם וַיֵּרָא כְבוֹד־יְהוָה אֶל־כָּל־הָעָם:

Rashi

ויבא משה ואהרן וגו'. למה נכנסו, מצאתי בפרשת מלואים בביריתא הנוספת על תורת כהנים שלנו, למה נכנס משה עם אהרן, ללמדו על מעשה הקטרת, או לא נכנס אלא לדבר אחר, הריני דן ירידה וביאה טעונות ברכה, מה ירידה מעין עבודה, אף ביאה מעין עבודה, הא למדת למה נכנס משה עם אהרן למדו על מעשה הקטרת. דבר אחר כיון שראה אהרן שקרבו כל הקרבנות ונעשו כל המעשים, ולא ירדה שכינה לישראל, היה מצטער ואומר, יודע אני שכעס הקב"ה עלי, ובשבילי לא ירדה שכינה לישראל, אמר לו למשה משה אחי כך עשית לי שנכנסתי ונתביישתי, מיד נכנס משה עמו ובקשו רחמים וירדה שכינה לישראל:

ויצאו ויברכו את העם. אמרו ויהי נעם ה' אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ (תהלים צ, יז), יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם. לפי שכל ז' ימי המלואים שהעמידו משה למשכן ושמש בו, ופרקו בכל יום, לא שרתה בו שכינה, והיו ישראל נכלמים ואומרים למשה, משה רבינו כל הטורח שטרחנו שתשרה שכינה בינינו ונדע שנכתפך לנו עון העגל, לכך אמר להם זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה', אהרן אחי כדאי וחשוב ממני, שעל ידי קרבנותיו ועבודתו תשרה שכינה בכם, ותדעו שהמקום בחר בו:

שלישי

A fire came forth from before Adonoy and consumed what was on the altar; the burnt-offering and the fats. All the people saw and they raised their voices in praise, and they fell on their faces.

וּנְפָקַת אֲשֶׁתָּא מִן קֶדֶם יְיָ וְאָכְלַת עַל מִדְבַּחָא יֵת
עֲלֵתָא וַיֵּת תְּרַבִּיא וְחִזָּא כָּל עָמָא וְשִׁבְחוּ וַיִּפְּלוּ עַל
אִפְּהוֹן

24 וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי יְהוָה וְתָאכַל עַל־הַמִּזְבֵּחַ אֶת־הָעֹלָה

וְאֶת־הַחֲלָבִים וַיֵּרָא כָּל־הָעָם וַיִּרְנְנוּ וַיִּפְּלוּ

properly

עַל־פְּנֵיהֶם:

Rashi

וירנו. כתר גומו:

ויקרא 10

Nodov and Avihu, Aharons sons, took, each of them his fire-pan, placed fire on it and then placed incense upon it and they brought before Adonoy a strange fire, which He had not commanded them.

וּנְסִיבוּ בְּנֵי אֶהֱרֹן נֹדָב וְאַבִּיהוּא גֹבֵר מִחֲתִיתָהּ וַיִּהְיוּ
בְּהוֹן אֲשֶׁתָּא וַיִּשְׂוּיאוּ עָלֶיהָ קְטֹרֶת וַקְרִיבוּ קֶדֶם יְיָ
אֲשֶׁתָּא נֹכְרִיתָא דִּי לֹא פָקִיד יְתְּהוֹן

a pan for
live coals

1 וַיִּקְחוּ בְּנֵי־אֶהֱרֹן נֹדָב וְאַבִּיהוּא אֵשׁ מִחֲתֹתָיו וַיִּתְּנוּ

בָּהֶן אֵשׁ וַיִּשְׂמֻהָ עָלֶיהָ קְטֹרֶת וַיִּקְרְבוּ לִפְנֵי יְהוָה אֵשׁ

זָרָה אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אֹתָם:

A fire came forth from before Adonoy and consumed them, and they died in the presence of Adonoy.

וּנְפָקַת אֲשֶׁתָּא מִן קֶדֶם יְיָ וְאָכְלַת יְתְּהוֹן וּמִיתוּ קֶדֶם יְיָ

2 וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי יְהוָה וְתָאכַל אוֹתָם וַיָּמָתוּ לִפְנֵי

יְהוָה:

ותצא אש. רבי אליעזר אומר לא מתו בני אהרן אלא על ידי שהורו הלכה בפני משה רבן, רבי ישמעאל אומר שתויי יין נכנסו למקדש. תדע שאחר מיתתן הזהיר הנותרים שלא יכנסו שתויי יין למקדש, משל למלך שהיה לו בן בית וכו', כדאיתא בויקרא רבה (יב, א):

Moshe said to Aharon It is as Adonoy spoke, saying: through those that are near me I shall be sanctified, and in the presence of the entire people I will be glorified, and Aharon was silent.

3 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן הוּא אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְהוָה | לֵאמֹר

to be dumb

בְּקִרְבִּי אֶקְדֹּשׁ וְעַל־פָּנַי כָּל־הָעָם אֶפְבֹּד וַיֵּדָם

אַהֲרֹן:

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן הוּא דִּי מְלִיל יֵי לְמִימַר בְּקִרְבִּי
אֶתְקַדֵּשׁ וְעַל אִפִּי כָל עַמָּא אֶתִּיקַר וְשְׁתִּיק אַהֲרֹן

הוא אשר דבר וגו'. היכן דבר, ונעדתיו שמה לבני ישראל ונקדש בכבדי (שמות כט, מג), אל תקרי בכבודי אלא במכובדי (זבחים קטו). אמר משה לאהרן, אהרן אחי, יודע הייתי שיתקדש הבית במידעיו של מקום, והייתי סבור או בי או בך, עכשיו רואה אני שהם גדולים ממני וממך (ת"כ פרשתא א, כג. — ויקרא רבה יב, ב):

וידום אהרן. קבל שכר על שתיקתו, ומה שכר קבל, שנתייחד עמו הדבור, שנאמרה לו לבדו פרשת שתויי יין (ת"כ שם לו). — ויק"ר שם).

בקרובי. בבחירי:

ועל פני כל העם אכבד. כשהקב"ה עושה דין בצדיקים מתיירא, ומתעלה, ומתקלס, אם כן באלו, כל שכן ברשעים, וכן הוא אומר נזרא אלהים ממקדשיך (תהלים סח, לו), אל תקרי ממקדשיך אלא ממקודשיך:

Moshe called to Mishael and to Elzafan the sons of Uziel, Aharon's uncle, and said to them; Come closer and carry your brothers from the presence of the Sanctuary, to beyond the encampment.

4 וַיִּקְרָא מֹשֶׁה אֶל־מִישָׁאֵל וְאֶל אֶלְזָפָן בְּנֵי עֲזִיזֶלֶךְ

אַהֲרֹן וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם קְרִבּוּ שְׂאוּ אֶת־אֲחֵיכֶם מֵאֵת

פְּנֵי־הַקֹּדֶשׁ אֶל־מַחוּץ לַמַּחֲנֶה:

וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְמִישָׁאֵל וְלְאֶלְזָפָן בְּנֵי עֲזִיזֶלֶךְ אַח אַבְוּהִי
דְאַהֲרֹן וַיֹּאמֶר לְהוֹן קְרִיבוּ טוּלוּ יָת אֲחֵיכוֹן מִן קֳדָם
אִפִּי קוּדְשָׁא לְמַבְרָא לְמִשְׁרִיתָא

דד אהרן. עוזיאל אחי עמרם היה, שנאמר ובני קהת וגו' (שמות ו, יח):
שאו את אחיכם וגו'. כאדם האומר לחבירו, העבר את המת מלפני הכלה, שלא לערבב את השמחה:

They came closer and they carried them
in their tunics to beyond the
encampment, just as Moshe spoke.

5 וַיִּקְרְבוּ וַיִּשָּׂאֻם בְּכִתְנֵיהֶם אֶל־מַחֲוִיז לְמַחֲנֵה כְּאִשֹּׁר

דְּבַר מֹשֶׁה:

וַיִּקְרְבוּ וַיִּשָּׂאֻם בְּכִתְנֵיהֶם לְמַחֲוִיז לְמַחֲנֵה כְּאִשֹּׁר
מִלֵּיל מֹשֶׁה

Rashi

בכתנתם. של מתים, מלמד, שלא נשרפו בגדיהם, אלא נשמתם, כמין שני חוטין של אש נכנסו לתוך חוטמיהם (סנהדרין נב.
שם כג):

Moshe said to Aharon and to Elozor
and Isomor, his sons: Do not let your
hair grow long and do not tear your
garments so that you will not die and
bring [Divine] anger on the entire
congregation; your brothers, the entire
House of Yisroel shall weep over the
conflagration that Adonoy set ablaze.

6 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן וְלֵאזָר וְלִישֹׁמֹר בְּנָיו

רְאִישֵׁיכֶם אַל־ תִּפְרְעוּ | וּבְגְדֵיכֶם לֹא־ תִפְרְמוּ וְלֹא

תָּמְתוּ וְעַל כָּל־הָעֵדָה יִקְצֹף וְאַחֲיֵכֶם כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל

יִבְכּוּ אֶת־הַשְּׂרִפָּה אֲשֶׁר שָׂרַף יְהוָה:

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וְלֵאזָר וְלִישֹׁמֹר בְּנֵיהֶם רִישֵׁיכֶם
לֹא תִפְרְעוּ וְלִישֹׁמֹר בְּנֵיהֶם לֹא תִפְרְמוּ וְלֹא תָמוּתוּ
וְעַל כָּל כְּנִשְׂתָּא יִהְיֶה רוּגְזָא וְאַחֲיֵכֶם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל
יִבְכּוּ יָת יִקְדָּתָא דִּי אוֹקִיד יְיָ

Rashi

אל תפרעו. אל תגדלו שער, מכאן שְׂאָבֵל אסור בתספורת (מועד קטן יד:), אבל אתם אל תערבבו שמחתו של מקום:

ולא תמותו. הא אם תעשו כן, מותו:

ואחיכם כל בית ישראל. מכאן, שצרתן של תלמידי חכמים מוטלת על הכל להתאבל בה:

From the entrance of the Tent of Meeting you shall not go forth lest you die; for the anointing oil of Adonoy is on you and they did as Moshe had said.

וּמִתְּרַע מִשְׁכַּן זִמְנָא לֹא תִפְקֹון דְּלִמָּא תְּמוּתוֹן אַרִי
מִשַׁח רְבוּתָא דִּי עֲלִיכוֹן וְעַבְדוּ כְּפִתְגָמָא דְּמֹשֶׁה

Adonoy spoke to Aharon, saying,

וּמִלִּיל יִי עִם אֱהֲרֹן לְמִימַר

Do not drink wine or any other intoxicant, you and your sons with you, when you enter the Tent of Meeting and you will not die; this is an everlasting statute throughout your generations.

חָמֵר וּמְרֹי לֹא תִשְׁתִּי אֶת וּבִנְיָ עִמָּךְ בְּמַעֲלָכוֹן
לְמִשְׁכַּן זִמְנָא וְלֹא תְּמוּתוֹן קַיָּם עֲלֵם לְדִרְיָכוֹן

7 וּמִפֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא תֵצֵאוּ פֶּן־תָּמָתוּ כִּי־שָׁמֹן מִשְׁחַת

יְהוָה עֲלֵיכֶם וַיַּעֲשׂוּ כְּדִבְרֵי מֹשֶׁה: (פ)

8 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־אֱהֲרֹן לֵאמֹר:

9 יֵין וְשֹׁכָר אֶל־תִּשְׁתֵּי | אֶתְּהָ | וּבְנֶיךָ אִתְּךָ בְּבֹאֲכֶם

אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד וְלֹא תָמָתוּ חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם:

Rashi

יין ושכר. יין דרך שכרותו:

בבאכם אל אהל מועד. אין לי אלא בבואם להיכל, בגשתם למזבח מנין, נאמר כאן ביאת אהל מועד, ונאמר בקידוש ידים ורגלים ביאת אהל מועד (שמות ל, כ), מה להלן עשה גישת מזבח כביאת אהל מועד, אף כאן עשה גישת מזבח כביאת אהל מועד (ת"כ פרשתא א, ד):

[So that you may] distinguish between what is sacred and what is mundane, between what is impure and what is pure.

וּלְאַפְרָשָׁא בֵּין קוֹדֶשָׁא וּבֵין חֵלָא וּבֵין מְסֻבָּא וּבֵין
דְּכִיָּא

10 וְלִהְבְּדִיל בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין הַחֵל ^{weekday} וּבֵין הַטָּמֵא וּבֵין ^{to divide}

הַטְּהוֹר:

Rashi

ולהבדיל. כדי שתבדילו בין עבודה קדושה למחוללת, הא למדת שאם עבד עבודתו פסולה (שם ח. זבחים יז):

[And that you may] teach Bnei Yisroel
all the statutes that Adonoy spoke to
them, through Moshe.

וְלֹאֲלֶפָא יִתְּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל יֵת כָּל קִימָא דִּי מְלִיל יִי לְהוֹן
בִּידָא דְּמֹשֶׁה

11 וְלִהְיוֹת אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת כָּל־הַחֲקִים אֲשֶׁר דִּבֶּר
יְהוָה אֲלֵיהֶם בְּיַד־מֹשֶׁה: (פ)

Rashi

ולהורות. למד, שאסור שיכור בהוראה (ת"כ), יכול יהא חייב מיתה, תלמוד לומר אתה ובניך אֶתְּךָ ולא תמותו, כהנים בעבודתם
מיתה, ואין חכמים בהוראתם במיתה:

רביעי

Moshe spoke to Aharon and to Elozor
and Isomor, his surviving sons; Take
the meal-offering which remains of the
fire-offering of Adonoy and eat it [as]
matzos [unleavened] beside the altar,
for it is holy of holies [=most holy].

וּמְלִיל מֹשֶׁה עִם אֶהֱרֹן וְעִם אֶלְעָזָר וְעִם אִיתְמָר בְּנוֹהֵי
דְּאַשְׁתָּאָרוּ סְבוּ יֵת מִנְחָתָא דְּאַשְׁתָּאָרֵת מִקְרִבְנֵיָא דִּי
וְאֶכְלוּהָ פְטִיר בְּסִטֵּר מְדִבְחָא אֲרִי קֹדֶשׁ קֹדֶשִׁין הִיא

12 וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־אֶהֱרֹן וְאֶל אֶלְעָזָר וְאֶל־אִיתְמָר | בְּנָיו
הַנּוֹתָרִים קָחוּ אֶת־הַמִּנְחָה הַנּוֹתָרֶת מֵאֲשֵׁי יְהוָה
וְאֶכְלוּהָ מִצֹּת אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ כִּי קֹדֶשׁ קִדְשִׁים הוּא:

Rashi

הנותרים. מן המיתה, מלמד שאף עליהם קנסה מיתה על עון העגל, הוא שנאמר וּבְאֶהֱרֹן הִתְאַנֵּף ה' מֵאֵד לְהַשְׁמִידוֹ (דברים ט,
כ), ואין השמדה אלא כלוי בנים, שנאמר וְאֲשָׁמִיד פְּרִיֹ מִמֶּעַל (עמוס ב, ט), ותפלתו של משה בטלה מחצה, שנאמר וְאֶתְפַּלֵּל
גַּם בְּעַד אֶהֱרֹן בְּעֵת הַהוּא (דברים שם):
קחו את המנחה. אף על פי שאתם אוגנין, וקדשים אסורים לאוגן (זבחים קא:):
את המנחה. זו מנחת שמיני ומנחת נחשון:

ואכלוה מצות. מה תלמוד לומר, לפי שהיא מנחת צבור ומנחת שעה, ואין כיוצא בה לדורות, הוצרך לפרש בה דין שאר
מנחות:

You shall eat it in a sacred place, for it is your portion and the portion of your sons of the fire-offerings of Adonoy, for so have I been commanded.

וְתִכְלוּן יְתֵה בְּאֶתֶר קָדִישׁ אֲרֵי חֶלְקוֹ וְחֶלֶק בְּנֵיךָ הִיא
מִקְרָבָנִיָּא דִּי אֲרֵי כֹן אֶתְפַּקְדִּית

13 וְאָכַלְתֶּם אֹתָהּ בְּמָקוֹם קָדֹשׁ כִּי חֶקֶךָ וְחֶקֶךָ בְּנֵיךָ הִוא

מֵאֲשֵׁי יְהוָה כִּי־כֹן צִוִּיתִי:

Rashi

וחק בניך. אין לבנות חק בקדשים:

כי כן צויתי. באנינות יאכלוה (ת"כ פרק א, ח — זבחים קא.):

The breast of the wave-offering and the thigh that is the separated portion you shall eat in a pure (undefiled) place, you and your sons and daughters with you, for as your portion and as the portion of your sons they are given from the sacrifices of the peace-offerings of Bnei Yisroel.

וְיֵת חֲדָיָא דְּאַרְמוּתָּא וְיֵת שׁוֹקָא דְּאַפְרָשׁוּתָּא תִּיכְלוּן
בְּאֶתֶר דְּכִי אֶת וּבְנֵיךָ וּבְנֵיךָ עִמָּךְ אֲרֵי חֶלְקוֹ וְחֶלֶק
בְּנֵיךָ אֶתְיָהִיבוּ מִנְכָּסֶת קוּדְשִׁיָּא דְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל

14 וְאֵת חֲזֵה הַתְּנוּפָה וְאֵת | שׁוֹק הַתְּרוּמָה תֹאכְלוּ ^{the leg}

בְּמָקוֹם טָהוֹר אֹתָהּ וּבְנֵיךָ וּבְנֵיךָ אִתְּךָ כִּי־חֶקֶךָ

וְחֶקֶךָ בְּנֵיךָ נִתְּנוּ מִזִּבְחֵי שְׁלָמֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל:

Rashi

ואת חזה התנופה. של שלמי צבור:

תאכלו במקום טהור. וכי את הראשונים אכלו במקום טמא, אלא הראשונים שהם קדשי קדשים, הוזקק אכילתם במקום קדוש, אבל אלו אין צריכים תוך הקלעים, אבל צריכים הם להאכל תוך מחנה ישראל, שהוא טהור מליכנס שם מצורעים, מכאן שקדשים קלים נאכלין בכל העיר (שם נה.):

אתה ובניך ובנותיך. אתה ובניך בחלק, אבל בנותיך לא בחלק, אלא אם תתנו להם מתנות רשאות הן לאכול בחזה ושוק, או אינו אלא אף הבנות בחלק, תלמוד לומר כי חקך וחק בניך נתנו, חק לבנים, ואין חק לבנות (ת"כ שם י):

The thigh that is the separated portion and the breast that is the wave-offering, on top of the fats of the fire offering, they shall bring, to wave as a wave-offering before Adonoy. It will be for you and for your sons with you an everlasting statute, just as Adonoy commanded.

שוקא דאפרשותא וחדיא דארמותא על קרבני תרביא
ייתון לארמא ארמא קדם יי ויהי לך ולבניך עמך
לקים עלם כמא די פקיד יי

15 שוק התרומה וחזה התנופה על אשי החלבים יביאו
להניף תנופה לפני יהוה והיה לך ולבניך אתך
to quiver
לחק-עולם כאשר צוה יהוה:

Rashi

שוק התרומה וחזה התנופה. לשון אשר הונף ואשר הורם. תנופה מוליך ומביא תרומה מעלה ומוריד. ולמה חלקן הכתוב תרומה בשוק ותנופה בחזה. לא ידענו. ששניהם בהרמה והנפה:
על אשי החלבים. מכאן שהחלבים למטה בשעת תנופה, וישוב המקראות שלא יכחישו זה את זה כבר פרשתי שלשתן בצו את אהרן (לעיל ז, ל):

חמישי

Regarding the goat of the sin-offering; Moshe made a detailed inquiry and behold! It was burned. He was angry with Elozor and Isomor, the remaining sons of Aharon, saying:

וית צפירא דחטאתא מתבע תבעי משה והא אתוקד
ורגז על אלעזר ועל איתמר בני אהרן דאשתארו
למימר

16 ואת | שעיר החטאת דרש דרש משה והנה שרף
ויקצף על-אלעזר ועל-איתמר בני אהרן הנותרם
לאמר:

Rashi

שעיר החטאת. שעיר מוספי ראש חודש. ושלשה שעירי חטאות קרבו בו ביום שעיר עזים, ושעיר נחשון, ושעיר ראש חודש, ומכולן לא נשרף אלא זה, ונחלקו בדבר חכמי ישראל, (בת"כ פרק ב, ח"י) יש אומרים מפני טומאה שנגעה בו נשרף, ויש אומרים מפני אנינות נשרף, לפי שהוא קדשי דורות, אבל בקדשי שעה סמכו על משה שאמר להם במנחה ואכלוה מצות: דרוש דרש. שתי דרישות הללו, מפני מה נשרף זה, ומפני מה נאכלו אלו, כך הוא בתורת כהנים (פרק ב, ב) על אלעזר ועל איתמר. בשביל כבודו של אהרן הפך פניו כנגד הבנים וכעס: לאמר. אמר להם השיבוני על דברי:

Why did you not eat the sin-offering in a sacred place, for it is holy of holies [=most holy], and He gave it to you, to bear the iniquity of the congregation, to atone for them before Adonoy.

מִדֵּין לֹא אָכַלְתֶּם יְתַחְטָא בְּאֶתֶר קָדִישׁ אֲרֵי קָדֶשׁ
קוֹדֶשִׁין הִיא וַיִּתֶּה יְהוָה לָכֹן לְסַלְחָא עַל חוֹבֵי כְּנֻשְׁתָּא
לְכַפֵּרָא עֲלֵיהֶן קָדָם יי

17 מִדֵּוּעַ לֹא־אָכַלְתֶּם אֶת־הַחֲטָאֹת בַּמָּקוֹם הַקָּדֹשׁ כִּי קָדֹשׁ

קָדָשִׁים הֵוא וַאֲתָהּ | נָתַן לָכֶם לְשֹׂאֵת אֶת־עֲוֹן הָעֵדָה
לְכַפֵּר עֲלֵיהֶם לִפְנֵי יְהוָה:

Rashi

מדוע לא אכלתם את החטאת במקום הקדש. וכי חוץ לקדש אכלוה, והלא שרפוה, ומהו אומר במקום הקדש, אלא אמר להם שמא חוץ לקלעים יצאה ונפסלה:

כי קדש קדשים הוא. ונפסלת ביוצא, והם אמרו לו לאו, אמר להם הואיל ובמקום הקדש היתה, מדוע לא אכלתם אותה: ואותה נתן לכם לשאת וגו'. שהכהנים אוכלים ובעליהם מתכפרים: לשאת את עון העדה. מכאן למדנו ששעיר ראש חודש היה, שהוא מכפר על עון טומאת מקדש וקדשיו, שחטאת שמיני וחטאת נחשון לא לכפרה באו:

Behold its blood was not brought inside the Sanctuary, you should certainly have eaten it in a holy place as I have commanded.

הָא לֹא אֶתְעַל יְתַדְמָה לְבֵית קָדִישׁ גִּזְאָה מִיכַל
תְּכַלּוֹן יְתַה בְּקָדִישׁא כְּמָא דִּי פְקִידִית

18 הֵן לֹא־הוּבָא אֶת־דָּמָהּ אֶל־הַקָּדֹשׁ פְּנִימָה ^{inward} אֲכֹל

תֹּאכְלוּ אֹתָהּ בַּקָּדֹשׁ כְּאֲשֶׁר צֻוִּיתִי:

Rashi

הן לא הובא וגו'. שאילו הובא היה לכם לשרפה, כמו שנאמר וְכָל חֲטָאת אֲשֶׁר יִבָּא מִדָּמָהּ וגו' (ויקרא ו, כג):
 אכול תאכלו אתה. היה לכם לאכלה אף על פי שאתם אוננים:
 כאשר צויתי. לכם במנחה:

Aharon spoke [in reply] to Moshe,
 Behold, today they brought their sin-
 offerings and their burnt-offerings
 before Adonoy and then such [tragedy]
 befell me. If I had eaten the sin-offering
 today, would that have been good in the
 eyes of Adonoy?

19 וַיִּדְבֹּר אֶהָרֹן אֶל־מֹשֶׁה הֵן הַיּוֹם הִקְרִיבוּ אֶת־חַטָּאתָם

וְאֶת־עֹלֹתָם לִפְנֵי יְהוָה וַתִּקְרָאנָה אֹתִי כְּאֵלָה וְאָכַלְתִּי

חֲטָאת הַיּוֹם הֵיטֵב בְּעֵינַי יְהוָה:

וּמִלִּיל אֶהָרֹן עִם מֹשֶׁה הָא יוֹמָא דִּין קְרִיבוּ יִת
 חֲטָאתָהוֹן וְיִת עֹלֹתָהוֹן קָדָם יְיָ וְעָרְעָא יִתִּי עָקוֹן כְּאֵלִין
 וְאֵלּוּפוֹן אָכַלְתִּי חֲטָאתָא יוֹמָא דִּין הִתְקוֹן קָדָם יְיָ

Rashi

וידבר אהרן. אין לשון דבור אלא לשון עז, שנאמר וַיִּדְבֹּר הָעָם וגו' (במדבר כא, ה). אפשר משה קצף על אלעזר ועל איתמר, ואהרן מדבר, הא ידעת שלא היתה אלא מדרך כבוד, אמרו, אינו בדין שיהא אבינו יושב ואנו מדברים לפניו, ואינו בדין שיהא תלמיד משיב את רבו, יכול מפני שלא היה באלעזר להשיב, תלמוד לומר וַיִּאֶמֶר אֶלְעָזָר הִכְהֵן אֶל אֲנָשֵׁי הַצֶּבֶא וגו' (שם לא, כא), הרי כשרצה דבר לפני משה ולפני הנשיאים, זו מצאתי בספרי של פנים שני:
 הן היום הקריבו. מהו אומר, אלא אמר להם משה שמא זרקתם דמה אוננים, שהאונן שעבד חלל, אמר לו אהרן, וכי הם הקריבו שהם הדיוטות, אני הקרבתי, שאני כהן גדול, ומקריב אונן (זבחים קא).
 ותקראנה אותי כאלה. אפילו לא היו המתים בְּנֵי, אלא שאר קרובים שאני חייב להיות אונן עליהם כאלו, כגון כל האמורים בפרשת כהנים שהכהן מטמא להם:
 ואכלתי חטאת. ואם אכלתי, הייטב וגו':
 היום. אבל אנינות לילה מותר, שאין אונן אלא יום קבורה (שם ק:):
 הייטב בעיני ה'. אם שמעת בקדשי שעה, אין לך להקל בקדשי דורות:

Moshe heard, and it was good in his
 eyes.

20 וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיֵּיטֵב בְּעֵינָיו: (פ)

וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיִּשְׁפֹּר בְּעֵינָיו

Rashi

וייטב בעיניו. הודה ולא בוש לומר לא שמעתי (ת"כ פרק ב, יב):

שישי

ויקרא 11

And Adonoy spoke to Moshe and to Aharon, saying to them:

1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר אֱלֹהִים:

וּמִלִּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה וְעִם אַהֲרֹן לֵמַיִמַר לָהֶוּן

Rashi

אל משה ואל אהרן. למשה אמר, שיאמר לאהרן:

לאמר אליהם. אמר שיאמר לאלעזר ולאיתמר, או אינו אלא לאמר לישראל, כשהוא אומר דברו אל בני ישראל, הרי דבור אמור לישראל, הא מה אני מקיים לאמר אליהם, לבניו, לאלעזר ולאיתמר:

Speak to Bnei Yisroel, saying: these are the living things that you may eat from among all the animals that are on the earth.

2 דַּבְּרוּ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֹאת הַחַיָּה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ

מִכָּל־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר עַל־הָאָרֶץ:

מִלִּילוֹ עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵמַיִמַר דָּא חַיָּתָא דִּי תִיכְלוּן

מִכָּל בְּעִירָא דִּי עַל אֲרֻעָא

Rashi

דברו אל בני ישראל. את כולם השווה להיות שלוחים בדבור זה, לפי שהושוו בדמיוןם וקבלו עליהם גזירת המקום מאהבה: זאת החיה. לשון חיים, לפי שישראל דבוקים במקום וראויין להיות חיים, לפיכך הבדילם מן הטומאה וגזר עליהם מצות, ולאומות העולם לא אסר כלום. משל לרופא שנכנס לבקר את החולה וכו', כדאיתא במדרש רבי תנחומא (פ"ו, ויקרא רבה יג, ב):

זאת החיה. מלמד שהיה משה או חזו בחיה ומראה אותה לישראל זאת תאכלו וזאת לא תאכלו. את זה תאכלו וגו'. אף בשרצי המים אחז מכל מין ומין והראה להם, וכן בעוף ואת אלה תשקצו מן העוף, וכן בשרצים וזה לכם הטמא: זאת החיה מכל הבהמה. מלמד שהבהמה בכלל חיה (חולין עא):

All that have a cloven hoof, and they
[the hooves] are [completely] split and
that [also] chews its cud among
animals, you may eat it.

כל די סדיקון פרסתא ומטלפן טלפין פרסתא מסקא
פשרא בבירא יתה תיכלון

3 כל | מפרסת פרסה ושעת ^{a fissure} שסע ^{to split or tear} פרסת
מעלת ^{the cud} גרה בבירה אתה תאכלו:

Rashi

מפרסת. כתרגומו סדיקא:

פרסה. פלאנט"ה בלע"ז:

ושעת שסע. שמובדלת מלמעלה ומלמטה בשתי צפרניו, כתרגומו ומטלפא טלפין, שיש שפרסותיו סדוקות מלמעלה ואינן
שסועות ומובדלות לגמרי שמלמטה מחוברות:

מעלת גרה. מעלה ומקיא האוכל ממעיה ומחזרת אותו לתוך פיה לכתשו ולטחנו הדק:

גרה. כך שמו, ויתכן להיותו מגזרת מים הנגרים (שמואל-ב יד, יד), שהוא נגרר אחר הפה, ותרגומו פשרא, שע"י הגרה האוכל
נפטר ונמוח:

בבהמה. תיבה זו יתירה היא לדרשה, להתיר את השליל הנמצא במעי אמו:

אתה תאכלו. ולא בהמה טמאה, והלא באזהרה היא, אלא לעבור עליה בעשה ולא תעשה (זבחים לד.):

However, these in particular you may
not eat of those that chew their cud and
that have cloven hooves: the camel, for
he chews his cud but does not have a
split hoof it is unclean to you.

ברם ית דין לא תיכלון ממסקי פשרא וממסדיקי
פרסתא ית גמלא ארי מסיק פשרא הוא ופרסתא לא
סדיקא מסאב הוא לכון

4 אך את־זה לא תאכלו ממעלי הגרה וממפריסי

הפרסה את־הגמל כי־מעלה גרה הוא ופרסה איננו

מפריס טמא הוא לכם:

The rabbit, for it chews its cud but does
not have a cloven hoof it is unclean to
you.

וית טפזא ארי מסיק פשרא הוא ופרסתא לא סדיקא
מסאב הוא לכון

5 ואת־השפן כי־מעלה גרה הוא ופרסה לא יפריס טמא

הוא לכם:

The hare, for it chews its cud but it does not have a cloven hoof it is unclean to you.

וַיֵּת אֲרֵנְבָא אֲרִי מְסָקָא פִּשְׁרָא הִיא וּפְרָסְתָּא לֹא
סְדִיקָא מְסָאָבָא הִיא לְכוֹן

The pig, for though it has cloven hooves, and its hooves are [completely] split—it does not chew its cud—it is unclean to you.

וַיֵּת חֲזִירָא אֲרִי סְדִיק פְּרָסְתָּא הוּא וּמִטְלָפִין טְלָפִין
פְּרָסְתָּהּ וְהוּא פִּשְׁרָא לֹא פִּשֵּׁר מְסָאָב הוּא לְכוֹן

You shall not eat of their flesh and you may not touch their carcasses; they are unclean to you.

מִבְּשָׂרָהוֹן לֹא תִיכְלוּן וּבְנִבְלָתָהוֹן לֹא תִקְרְבוּן מְסָאָבִין
אֲנֹן לְכוֹן

וְאֵת־הָאֲרֵנְבָתָּה כִּי־מַעֲלֵת גֵּרָה הִוא וּפְרָסָהּ לֹא ^{hare}
הַפְּרִיסָה טְמֵאָה הִוא לָכֶם:

וְאֵת־הַחֲזִיר ^{a hog} כִּי־מִפְּרִיס פְּרָסָהּ הוּא וְשִׁסְעַע שְׁסַע
פְּרָסָהּ וְהוּא גֵּרָה לֹא־יִגֵּר ^{to drag off roughly} טְמֵאָה הוּא לָכֶם:

מִבְּשָׂרָם לֹא תֹאכְלוּ וּבְנִבְלָתָם לֹא תִגְעוּ טְמֵאִים הֵם
לָכֶם:

Rashi

מבשרם לא תאכלו. אין לי אלא אלו, שאר בהמה טמאה שאין לה שום סימן טהרה מנין, אמרת קל וחומר, ומה אלו שיש בהן קצת סימני טהרה אסורות וכו' (כל הענין בת"כ פרק ג, ב):
מבשרם. על בשרם באזהרה, ולא על עצמות וגידין וקרנים וטלפים:
ובנבלתם לא תגעו. יכול יהו ישראל מוזהרים על מגע נבלה, תלמוד לומר אֲמֹר אֶל הַכֹּהֲנִים וגו' (ויקרא כא, א), כהנים מוזהרין, ואין ישראל מוזהרין, קל וחומר מעתה, ומה טומאת המת חמורה לא הזהיר בה אלא כהנים, טומאת נבלה קלה לא כל שכן, ומה תלמוד לומר לא תגעו, ברגל (ראש השנה טז:). (זהו שאמרו חייב אדם לטהר עצמו ברגל):

These you may eat, of all things that are in water; all that have fins and scales in the waters, in oceans and in rivers; you may eat them.

יֵת דִּין תִּיכְלוּן מִכָּל דִּי בְּמֵיָא כָּל דִּי לֵה צִיצִין וְקָלָפִין
בְּמֵיָא בְּיַמְמֵיָא וּבְנַחְלֵיָא יִתְהוֹן תִּיכְלוּן

אֶת־זֶה תֹאכְלוּ מִכָּל אֲשֶׁר בַּמַּיִם כָּל אֲשֶׁר־לוֹ ^{a scale} ^{fin}
סִנְפִּיר וְקַשְׂקֶשֶׁת בַּמַּיִם בַּיָּמִים וּבְנַחְלֵי־אֲתָם
תֹאכְלוּ:

Rashi

סנפיר. אלו ששט בהם:

קשקשת. אלו קליפין הקבועים בו (חולין נט.), כמו שנאמר וְשָׂרִיּוֹן קִשְׁקָשִׁים הוא לבוש (שמואל"א יז, ה):

All that do not have fins and scales [that are] in the oceans and rivers; of any creature that creeps in the water and of any living creature that is in the water; they are repulsive to you.

וְכָל דִּי לֵית לֵה צִיצִין וְקַלְפִּין בְּיַמְמִיָּא וּבִנְחָלֵיָּא מְכַל
רְחֻשָּׂא דְמִיָּא וּמְכַל נִפְשָׂא חִיתָא דִּי בְּמִיָּא שְׂקָצָא אָנוּן
לְכוּן

10 וְכָל אֲשֶׁר אֵין-לּוֹ סָנְפִיר וְקִשְׁקֶשֶׁת בַּיָּמִים וּבִנְחָלִים

מְכַל שְׂרִץ הַמַּיִם וּמְכַל נֶפֶשׁ הַחַיָּה אֲשֶׁר בָּמֵים

filth
שְׂקָץ הֵם לָכֶם:

Rashi

שרץ. בכל מקום משמעו דבר נמוך שרוחש וגד על הארץ:

They shall be repulsive to you, you shall not eat of their flesh and their carcasses shall be repulsive by you.

וְשְׂקָצָא יְהוֹן לְכוּן מִבְּסָרְהוֹן לָא תִּיכְלוּן וַיֵּת נְבִלְתָּהוֹן
תְּשַׁקְצוּן

11 וְשְׂקָץ יִהְיֶה לָכֶם מִבְּשָׂרָם לֹא תֹאכְלוּ וְאֶת-נְבִלָתָם

to be filthy
תְּשַׁקְצוּ:

Rashi

ושקץ יהיו. לאסור את עירוביהן אם יש בו בנותן טעם (חולין צט.):

מבשרם. אינו מוזהר על הסנפירים ועל העצמות:

ואת נבלתם תשקצו. לרבות יבחושין שסיננן (חולין סז.), יבחושין מושיילונ"ש בלע"ז:

Anything which does not have fins and scales in the water, is repulsive to you.

כָּל דִּי לֵית לֵה צִיצִין וְקַלְפִּין בְּמִיָּא שְׂקָצָא הוּא לְכוּן

12 כָּל אֲשֶׁר אֵין-לּוֹ סָנְפִיר וְקִשְׁקֶשֶׁת בַּיָּמִים שְׂקָץ הוּא

לָכֶם:

Rashi

אשר אין לו וגו'. (ת"כ) מה תלמוד לומר, שיכול אין לי שיהא מותר אלא המעלה סימנן שלו ליבשה, השירן במים מנין,
תלמוד לומר כל אשר אין לו סנפיר וקשקשת במים, הא אם היו לו במים אף על פי שהשירן בעלייתו מותר (ת"כ פרשתא א,
יא):

These you shall consider repulsive from among the fowl; they may not be eaten; they are repulsive: the eagle, the white-tailed eagle and the bearded vulture.

וְיִתְּ אֱלִין תִּשְׁקֶצוּן מִן עוֹפֹא לֹא יִתְאַכְלוּן שְׁקָצָא אֲנֹן
נִשְׂרָא וְעֵר וְעִזָּיָא

13 וְאֶת־אֵלֶּה תִּשְׁקֶצוּ מִן־הָעוֹף לֹא יֵאָכְלוּ שְׁקָץ הֵם

osprey
אֶת־הַנֶּשֶׁר וְאֶת־הַפֶּרֶס וְאֵת הָעִזְנִיָּה :

Rashi

לא יאכלו. לחייב את המאכילן לקטנים (יבמות קיד.), שכך משמעו לא יהיו נאכלים על ידך, או אינו אלא לאסרן בהנאה, תלמוד לומר לא תאכלו (דברים יד, יב), באכילה אסורין, בהנאה מותרין. כל עוף שנאמר בו למינה, למינו, למינהו, יש באותו המין שאין דומין זה לזה לא במראהם ולא בשמותם, וכולן מין אחד:

The falcon and the vulture, to its kind.

וְדִיתָא וְטִרְפִּיתָא לְזִנְה

type the kite
14 וְאֶת־הַדָּאָה וְאֶת־הָאֵיָה לְמִינָהּ :

Every raven, to its kind.

יֵת כָּל עוֹרְבָא לְזִנְה

15 אֵת כָּל־עֹרֵב לְמִינוֹ:

The ostrich, the owl, the seagull and the sparrow hawk, to its kind.

וְיִתְּ בֵּת נַעֲמִיתָא וְצִיצָא וְצִפֹּר שְׁחָפָא וְנִצָּא לְזִנְהוּי

seagull you will rob owl
16 וְאֵת בֵּת הַיַּעֲנָה וְאֶת־הַתַּחֲמָס וְאֶת־הַשְּׁחָף

hawk
וְאֶת־הַנֶּץ לְמִינָהּ:

Rashi

הַנֶּץ. אישפרוי"ר:

The little owl, the cormorant and the eagle owl.

וְקִרְיָא וְשְׁלִינוֹנָא וְקַפּוֹנָא

owl
17 וְאֶת־הַכּוֹס וְאֶת־הַשְּׁלֹף וְאֶת־הַיַּנְשׁוּף :

Rashi

השלך. פירשו רבותינו (חולין סג.) זה השולה (פי' מגביה) דגים מן הים, וזהו שתרגם אונקלוס וְשְׁלִינוֹנָא: כוס וינשוף. הם צואיטי"ש הצועקים בלילה, ויש להם לסתות כאדם, ועוד אחר דומה לו שקורין יב"ץ:

The horned owl, the pelican and the carrion vulture.

וּבִתּוּא וְקִתָּא וִירְקָקָא

pelican properly
18 וְאֶת־הַתְּנִשְׁמֶת וְאֶת־הַקָּאָת וְאֶת־הַרְחָם:

Rashi

התנשמת. היא קלב"א שורי"ץ, ודומה לעכבר ופורחת בלילה, ותנשמת האמורה בשרצים היא דומה לה, ואין לה עינים, וקורין לה טלפ"א:

The stork and the heron, to its kind. The hoopoe and the bat.

the hoopoe
or else
the...

heron

stork

19 וְאֵת הַחֲסִידָה הָאֲנָפָה לְמִינָהּ וְאֵת הַדּוֹכִיפָּת וְאֵת הָעֵטְלָף :

bat

הָעֵטְלָף :

וְחִירִיתָא וְאֵבּוּ לְזִנְהָ וְנִגְרָא טוֹרָא וְעֵטְלָפָא

Rashi

החסידה. זו דיה לבנה, ציגוני"ה, ולמה נקרא שמה חסידה שעושה חסידות עם חברותיה במזונות (שם):

האנפה. היא דיה רגזנית, ונראה לי שהיא שקורין לה היירו"ן:

הדוכיפת. תרגול הבר, וְכַרְבֵּלְתוֹ כפולה, ובלעז הרופ"א, ולמה נקרא שמו דוכיפת, שהודו כפות, וזו היא כרבלתו, וְנִגְרָא טוֹרָא,

נקרא על שם מעשיו, כמו שפירשו רבותינו במס' גיטין בפרק מי שאחזו (דף סח:):

All winged insects that walk on four [legs] are repulsive to you.

20 כָּל שֶׁרֶץ הָעוֹף הַהֵלֶךְ עַל-אַרְבַּע שֶׁקֶץ הוּא לָכֶם: (ס)

כל רחשא דעופא דמהלך על ארבע שקצא הוא לכוין

Rashi

שרץ העוף. הם הדקים הנמוכים הרוחשין על הארץ, כגון זבובים וצרעין ויתושין וחגבים:

However, these you may eat of all the flying insects that walk on four [legs], those which have knees extending above their legs so that it hops on the ground with them.

21 אִךְ אֶת-זֶה תֹאכְלוּ מִכָּל שֶׁרֶץ הָעוֹף הַהֵלֶךְ עַל-אַרְבַּע

אֲשֶׁר-לָהּ [לִו] כְּרָעִים מִמַּעַל לְרַגְלָיו לְנִתְרֵי בָהֶן

עַל-הָאָרֶץ:

בָּרֶם יֵת דִּין תִּיכְלוּן מִכָּל רַחְשָׁא דְעוֹפָא דְמַהֲלָךְ עַל

אַרְבַּע דִּי לָהּ קַרְצוּלִין מִמַּעְלֵי רַגְלוֹהִי לְקַפְצָא בָּהֶן עַל

אַרְעָא

Rashi

על ארבע. על ד' רגלים:

ממעל לרגליו. סמוך לצוארו יש לו כמין שתי רגלים לבד ד' רגליו, וכשרוצה לעוף ולקפוץ מן הארץ מתחזק באותן שתי כרעים

ופורח, ויש מהן הרבה, כאותן שקורין לנגושט"א, אבל אין אנו בקיאים בהן, ארבעה סימני טהרה נאמרו בהם, ארבע רגלים,

וד' כנפים, וקרסולין אלו כרעים הכתובים כאן, וכנפיו חופין את רובו (חולין נט.). וכל סימנים הללו מצויין באותן שבינותינו, אבל יש שראשן ארוך ויש שאין להם זנב (שם סה:), וצריך שיהא שמו חגב, ובזה אין אנו יודעים להבדיל ביניהם:

Of them, these you may eat; the locust,
to its kind the solom-locust, to its kind,
the grasshopper, to its kind and the
chogov-hopper, to its kind.

יֵת אֵלֶּיךָ מִנְהוֹן תִּכְלֹן יֵת גּוֹבָא לְזִנָּה וְיֵת רְשׁוּנָא
לְזִנָּה וְיֵת חֲרוֹגָל לְזִנָּה וְיֵת חֲגָב לְזִנָּה

All flying insects that have four feet are
repulsive to you.

וְכָל רֶחֶשׂא דְּעוֹפָא דִּי לֵה אַרְבַּע רַגְלִין שְׁקִיצָא הוּא
לְכֹן

As for these, [animals], you can be
made unclean; all those who touch their
carcasses shall be unclean until the
evening.

וְלֹאֲלִין תִּסְתָּאבוּן כָּל דִּיקְרָב בְּנִבְלָתָהוֹן וְהִי מְסָאב עַד
רְמָשָׂא

Anyone who carries of their carcasses;
shall wash his garments and is unclean
until the evening.

וְכָל דִּיטוֹל מִנְבִּלָתָהוֹן יִצָּבַע לְבוּשׁוֹהִי וְהִי מְסָאב עַד
רְמָשָׂא

22 אֶת־אֵלֶּה מֵהֶם תֹּאכְלוּ אֶת־הָאַרְבֶּה לְמִינֹהּ וְאֶת־

הַסִּלְעָם לְמִינֵהוּ וְאֶת־הַחֲרוֹגָל לְמִינֵהוּ וְאֶת־

הַחֲגָב לְמִינֵהוּ:

23 וְכָל שֶׁרֶץ הָעוֹף אֲשֶׁר־לֹו אַרְבַּע רַגְלִים שְׁקִיצָא הוּא

לְכֶם:

Rashi

וכל שרץ העוף וגו'. בא ללמד שאם יש לו חמש טהור (ת"כ פרק ה, י):

24 וְלֹאֲלֶה תִּטְמָאוּ כָּל־הַנֶּגַע בְּנִבְלָתָם יִטְמָא עַד־הָעֶרֶב:

Rashi

ולאֵלֶּה. (ת"כ) העתידין להאמר למטה בענין:

תטמאו. כלומר בנגיעתם יש טומאה:

25 וְכָל־הַנֶּשֶׂא מִנְבִּלָתָם יִכָּבֵס בְּגָדָיו וְיִטְמָא

עַד־הָעֶרֶב:

Rashi

וכל הנשא מנבלתם. כל מקום שנאמרה טומאת משא, חמורה מטומאת מגע, שהיא טעונה כבוס בגדים (שם פרשתא ד, ז):

Thus every animal that has cloven
hooves but its hooves are not
[completely] split and it does not bring
up its cud, they are unclean to you; all
who touch them shall become unclean.

לְכָל־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר הוּא מִפְּרִסֵּת פְּרָסָה וְשֹׁסֵעַ | אֵינְנָה
מִטְּלָפָא וּפִשְׁרָא לִיתְהָא מִסְּקָא מְסַאֲבִין אָנוּן לְכוּן כָּל
דִּיקְרַב בְּהוּן יְהִי מְסַאֲב

26 לְכָל־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר הוּא מִפְּרִסֵּת פְּרָסָה וְשֹׁסֵעַ | אֵינְנָה

שֹׁסֵעַ וְגֵרָה אֵינְנָה מִעֲלֵה טִמְאִים הֵם לָכֶם כָּל־הַנֶּגַע

בָּהֶם יִטְמָא:

Rashi

מפרסת פרסה ושסע איננה שוסעת. כגון גמל שפרסתו סדוקה למעלה, אבל למטה היא מחוברת. כאן למדך שנבלת בהמה
טמאה מטמאה, ובענין שבסוף הפרשה פירש על בהמה טהורה:

All [animals] that walk on their paws
among all the living creatures that walk
on four legs, they are unclean to you.
All who touch their carcasses shall be
unclean until the evening.

וְכָל דְּמַהֲלָךְ עַל יְדוּהִי בְּכָל חַיְתָא דְּמַהֲלָכָא עַל
אַרְבַּע מְסַאֲבִין אָנוּן לְכוּן כָּל דִּיקְרַב בְּנִבְלָתְהוֹן יְהִי
מְסַאֲב עַד רַמְשָׁא

27 וְכָל | הוֹלֵךְ עַל־כַּפָּיו בְּכָל־חַיְתָה הַהֹלֶכֶת עַל־אַרְבָּע

טִמְאִים הֵם לָכֶם כָּל־הַנֶּגַע בְּנִבְלָתָם יִטְמָא עַד־הָעֶרֶב:

Rashi

על כפיו. כגון כלב ודוב וחתול:

טמאים הם לכם. למגע:

Whoever carries their carcasses shall
wash his garments and is unclean until
the evening; they are unclean to you.

וְדִיטוּל יֵת נְבִלָתְהוֹן יִצְבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיְהִי מְסַאֲב עַד
רַמְשָׁא מְסַאֲבִין אָנוּן לְכוּן

28 וְהַנֹּשֵׂא אֶת־נִבְלָתָם יִכְבֹּס בְּגָדָיו וְיִטְמָא עַד־הָעֶרֶב

טִמְאִים הֵם הָמָּה לָכֶם: (ס)

These [also] are unclean to you among all creeping creatures that crawl on the ground; the weasel, the mouse and the toad, to its kind.

וְדִין לְכוֹן מִסַּאבָּא דְרַחֲשָׁא דְרַחֲשָׁא עַל אֶרֶץ חֲלָדָא
וְעַכְבָּרָא וְצָבָא לְזִנְוֵהָי

29 וְזֶה לָכֶם הַטְּמֵא בַּשָּׂרִץ הַשָּׂרִץ עַל־הָאָרֶץ הַחֲלָד
a weasel
mouse וְהַעֲכָבָר
tortoise וְהַצָּב לְמִינֵהוּ:

Rashi

וזה לכם הטמא. כל טומאות הללו אינן לאיסור אכילה, אלא לטומאה ממש, להיות טמא במגען, ונאסר לאכול תרומה וקדשים, וליכנס למקדש:
החלד. מוש"טילה:
והצב. פוי"ט, שדומה לצפרדע:

The hedgehog, the chameleon, the lizard, the slug and the mole.

וְיֵלָא וְכוּחָא וְחֲלִטִיתָא וְחַמְטָא וְאַשְׁוִיתָא

30 וְהָאֲנָקָה וְהַכֶּחָ וְהַלְטָאָה וְהַחֲמָט וְהַתְנַשְׁמֶת:
a lizard
a kind of lizard
some kind of lizard

Rashi

אנקה. הריצו"ן:
הלטאה. לישרד"ה:
החמט. לימצ"א:
תנשמת. טלפ"א:

These are unclean to you among all the creeping creatures. Whoever touches them when they are dead shall be unclean until the evening.

אֵלֶּין דְּמִסַּאבִּין לְכוֹן בְּכָל רַחֲשָׁא כָל דִּיקָרַב בְּהוֹן
בְּמוֹתָהוֹן יְהִי מְסָאב עַד רַמְשָׁא

31 אֵלֶּה הַטְּמֵאִים לָכֶם בְּכָל־הַשָּׂרִץ כָּל־הַנֹּגֵעַ בָּהֶם בְּמָתָם
יְטֵמֵא עַד־הָעֶרֶב:

Everything, wherever a part of them
may fall when they are dead, shall
become unclean, such as a wooden
vessel, or a garment, or a hide or a sack.
Every vessel with which work is done,
shall be brought [put] into water, and
remains unclean until the evening,
[then] it becomes clean.

וְכָל דִּי יִפֹּל עָלוֹהִי מִנְהוֹן בְּמוֹתָהוֹן יְהִי מְסָאָב מִכָּל
מָאן דְּעָא אוֹ לְבוּשׁ אוֹ מְשִׁיב אוֹ שֶׁק כָּל מָאן דִּי
תִּתְעַבֵּד עֲבִידָא בְּהוֹן בְּמִיָּא יִתְעַל וִיְהִי מְסָאָב עַד
רְמָשָׁא וַיִּדְכִּי

32 וְכָל אֲשֶׁר-יִפֹּל-עָלָיו מֵהֶם | בְּמָתָם יִטְמָא מִכָּל-כְּלִי-עֵץ

אוֹ בִגְד אוֹ-עוֹר אוֹ שֶׁק כָּל-כְּלִי אֲשֶׁר-יַעֲשֶׂה מִלָּאָה

בָּהֶם בַּמַּיִם יוֹבֵא וְיִטְמָא עַד-הָעֶרֶב וְטָהָר:

Rashi

במים יובא. ואף לאחר טבילתו טמא הוא לתרומה:

עד הערב. ואחר כך וטהר. בהערב השמש (יבמות עה.):

שביעי

Every earthen vessel into which a part
of them may fall, everything that is
within it becomes unclean, and you
shall break it.

וְכָל מָאן דְּחִסְף דִּי יִפֹּל מִנְהוֹן לְגוּה כָּל דִּי בְּגוּה
יִסְתָּאָב וַיִּתֵּה תִתְבְּרוֹן

33 וְכָל-כְּלִי-חֶרֶשׁ אֲשֶׁר-יִפֹּל מֵהֶם אֶל-תּוֹכוֹ כָּל אֲשֶׁר

בְּתוֹכוֹ יִטְמָא וְאֵתוֹ תִּשְׁבְּרוּ:

Rashi

אל תוכו. אין כלי חרס מיטמא אלא מאוירו (חולין כד.):

כל אשר בתוכו יטמא. הכלי חוזר ומטמא מה שבאוירו (ס"א צ"ל בתוכו):

ואתו תשבורו. למד שאין לו טהרה במקוה (ת"כ פרשתא ז. יג.):

Of all foods that are eaten upon which water comes, shall be unclean. Every beverage that is drunk, in any vessel, shall be impure.

34 מִכָּל־הָאֲכָל אֲשֶׁר יֹאכַל אֲשֶׁר יָבֹא עָלָיו מִיִּם יִטְמָא
וְכָל־מִשְׁקָה^{drink} אֲשֶׁר יִשְׁתֶּה בְּכֵל־כֶּלִי יִטְמָא:

מִכָּל מִיכָלָא דְמִתְאַכַּל דִּי יַעֲלוֹן עָלוּהִי מֵיָּא יְהִי
מְסָאב וְכָל מִשְׁקָה דִּי יִשְׁתִּי בְּכָל מָאן יְהִי מְסָאב

Rashi

מכל האכל אשר יאכל. מוסב על מקרא העליון כל אשר בתוכו יטמא, מכל האכל אשר יבוא עליו מים, והוא בתוך כלי חרס הטמא, יטמא, וכן כל משקה אשר ישתה בכל כלי והוא בתוך כלי חרס הטמא, יטמא. למדנו מכאן דברים הרבה, למדנו שאין אוכל מוכשר ומתוקן לקבל טומאה עד שיבאו עליו מים פעם אחת, ומשבאו עליו מים פעם אחת, מקבל טומאה לעולם, ואפילו נגוב, והיין והשמן וכל הנקרא משקה מכשיר זרעים לטומאה כמים, שכך יש לדרוש המקרא אשר יבוא עליו מים או כל משקה אשר ישתה בכל כלי יטמא האוכל. ועוד למדנו רבותינו מכאן שאין וולד הטומאה מטמא כלים, שכך שנינו (פסחים כ:.) יכול יהיו כל הכלים מטמאין מאויר כלי חרס, תלמוד לומר כל אשר בתוכו יטמא, מכל האוכל, אוכל ומשקה מיטמא מאויר כלי חרס ואין כל הכלים מיטמאין מאויר כלי חרס, לפי שהשרץ אב הטומאה והכלי שנטמא ממנו וולד הטומאה, לפיכך אינו חוזר ומטמא כלים שבתוכו. ולמדנו עוד שהשרץ שנפל לאויר תנור והפת בתוכו ולא נגע השרץ בפת, התנור ראשון והפת שנייה, ולא נאמר רואין את התנור כאלו מלא טומאה ותהא הפת תחילה, שאם אתה אומר כן, לא נתמעטו כל הכלים מליטמא מאויר כלי חרס, שהרי טומאה עצמה נגעה בהן מגבן. ולמדנו עוד, על ביאת מים שאינה מכשרת זרעים אלא אם כן נפלו עליהן משנתלשו, שאם אתה אומר מקבלין הכשר במחובר, אין לך שלא באו עליו מים, ומהו אומר אשר יבוא עליו מים, משנתלשו. ולמדנו עוד שאין אוכל מטמא אחרים אלא אם כן יש בו כביצה (ת"כ פרק ט, א. — יומא פ.) שנאמר אשר יאכל, אוכל הנאכל בבת אחת, ושיערו חכמים אין בית הבליעה מחזיק יותר מביצת תרנגולת:

Everything upon which any part of their carcasses fall, shall be unclean [even] an oven and a hearth shall be shattered, they are unclean and they shall be unclean to you.

35 וְכָל אֲשֶׁר יִפֹּל מִנְבִּלָתָם | עָלָיו יִטְמָא תִּנּוֹר

וְכִירִים^{a cooking range} יִתֵּן^{to tear down} טִמְאִים הֵם וְטִמְאִים יִהְיוּ לָכֶם:

וְכָל דִּי יִפֹּל מִנְבִּלְתָּהוֹן עָלוּהִי יְהִי מְסָאב תִּנּוֹר וְכִירִים
יִתְרַעֲוּ מְסָאבִין אֲנֹן וּמְסָאבִין יִהְיוּ לָכֹן

Rashi

תנור וכירים. כלים המטלטלין הם, והם של חרס, ויש להן תוך, ושופת את הקדרה על נקב החלל, ושניהם פיהם למעלה: יתן. שאין לכלי חרס טהרה בטבילה: וטמאים יהיו לכם. שלא תאמר מצווה אני לנותצם, תלמוד לומר וטמאים יהיו לכם, אם רצה לקיימן בטומאתן רשאי:

However, a well-spring and a pit, a gathering of water, shall be pure. [But] that which touches their carcasses shall be unclean.

36 אֵךְ מַעֲיֵן וְבוֹר מְקוּהָ מִיָּהּ יִהְיֶה טָהוֹר וְנִגְעַ
 something waited for
 spring

בְּנִבְלָתָם יִטְמָא:

בָּרֶם מַעֲיֵן וְגוֹב בֵּית כְּנִישׁוֹת מֵיָּהּ יְהִי דָּכִי וְדִיקָרָב
 בְּנִבְלָתָהוֹן יְהִי מְסָאָב

Rashi

אך מעין ובור מקוה מים. המחברים לקרקע, אין מקבלין טומאה. ועוד יש לך ללמוד: יהיה טהור. הטובל בהם מטומאתו: ונוגע בנבלתם יטמא. אפי' הוא בתוך מעין ובור ונוגע בנבלתם יטמא, (ת"כ פרשתא ט, ה) שלא תאמר קל וחומר, אם מטהר את הטמאים מטומאתם, קל וחומר שיציל את הטהור מליטמא, לכך נאמר ונוגע בנבלתם יטמא:

If any part of their carcasses falls on any sowing seed that will be planted, it remains [ritually] clean.

37 וְכִי יִפֹּל מִנִּבְלָתָם עַל-כָּל-זֶרַע זֶרַע אֲשֶׁר יִזְרַע טָהוֹר

הוא:

וְאִרִּי יִפֹּל מִנִּבְלָתָהוֹן עַל כָּל פֶּר זֶרַע זֶרַע דִּי יִזְדָּרַע
 דָּכִי הוּא

Rashi

זרע זרוע. זריעה של מיני זרעונים. זרוע שם דבר הוא, כמו ויתנו לנו מן הזרעים (דניאל א, יב): טהור הוא. למדך הכתוב שלא הוכשר ונתקן לקרות אוכל לקבל טומאה עד שיבואו עליו מים:

If water was once placed on seeds and part of their carcasses fall upon them, they are unclean to you.

38 וְכִי יִתֵּן מַיִם עַל-זֶרַע וְנִפֹּל מִנִּבְלָתָם עָלָיו טָמֵא הוּא

לָכֶם: (ס)

וְאִרִּי יִתֵּיבּוֹן מֵיָּהּ עַל פֶּר זֶרַעָא וְיִפֹּל מִנִּבְלָתָהוֹן עָלֵיהּ
 מְסָאָב הוּא לְכוֹן

Rashi

וכי יתן מים על זרע. לאחר שנתלש, שאם תאמר יש הכשר במחובר אין לך זרע שלא הוכשר (חולין קיח:): מים על זרע. בין מים, בין שאר משקין, בין הם על הזרע, בין הזרע נפל לתוכן, הכל נדרש בתורת כהנים (פרק יא, ו): ונפל מנבלתם עליו. אף משנגב מן המים, שלא הקפידה תורה אלא להיות עליו שם אוכל, ומשירד עליו הכשר קבלת טומאה פעם אחת שוב אינו נעקר הימנו:

If any animal dies [of those] that are permitted to eat whoever touches its carcass shall be unclean until the evening.

39 וְכִי יָמוּת מִן־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר־הִיא לָכֶם לֹא־כָלָה הַנֶּגַע ^{she ate}

בַּנִּבְלָתָהּ יִטְמָא עַד־הָעֶרֶב:

וְאִרִי יָמוּת מִן בְּעִירָא דִּי הִיא לִכּוֹן לְמִיכָל דִּיקָרָב
בַּנִּבְלָתָהּ יִהִי מְסָאָב עַד רַמְשָׂא

Rashi

בנבלתה. ולא בעצמות וגידים, ולא בקרנים וטלפים, ולא בעור (ת"כ פרשתא י, ה — חולין קיח.):

Whoever eats of its carcass shall wash his garments and is unclean until the evening. Whoever carries its carcass shall wash his garments and is unclean until the evening.

40 וְהָאָכַל מִנִּבְלָתָהּ יִכְבֹּס בְּגָדָיו וְיִטְמָא עַד־הָעֶרֶב ^{to trample}

וְהַנִּשָּׂא אֶת־נִבְלָתָהּ יִכְבֹּס בְּגָדָיו וְיִטְמָא עַד־הָעֶרֶב:

וְדִיכּוֹל מִנִּבְלָתָהּ יִצְבֵּעַ לְבוּשׁוֹהִי וְיִהִי מְסָאָב עַד
רַמְשָׂא וְדִיטוֹל יֵת נִבְלָתָהּ יִצְבֵּעַ לְבוּשׁוֹהִי וְיִהִי מְסָאָב
עַד רַמְשָׂא

Rashi

והנשא את נבלתה. חמורה טומאת משא, מטומאת מגע, שהנושא מטמא בגדים, והנוגע אין בגדיו טמאין, שלא נאמר בו יכבס בגדיו:

והאכל מנבלתה. יכול תטמאנו אכילתו, כשהוא אומר בנבלת עוף טהור נבלה וטרפה לא יאכל לטמאה בה (ויקרא כב, ח), אותה מטמאה בגדים באכילתה, ואין נבלת בהמה מטמאה בגדים באכילתה, בלא משא, כגון, אם תחבה לו חבירו בבית הבליעה, אם כן מה תלמוד לומר האכל, ליתן שיעור לנושא ולנוגע כדי אכילה, והוא כזית (נדה מב:):
וטמא עד הערב. אף על פי שטבל, צריך הערב שמש:

Every creeping creature which crawls on the ground is repulsive, it may not be eaten.

41 וְכָל־הַשֹּׁרֵץ הַשֹּׁרֵץ עַל־הָאָרֶץ שֶׁקֶץ ^{filth} הוּא לֹא יֵאָכַל:

וְכָל רַחֲשָׂא דְרַחֲשׁ עַל אַרְעָא שֶׁקֶצָא הוּא לֹא יִתְאָכַל

Rashi

השורץ על הארץ. להוציא את היתושין שִׁבְכָּלִיסִין וְשִׁבְכָּלִין, ואת הזיזין שבעדשים (חולין סז): שהרי לא שרצו על הארץ אלא בתוך האוכל, אבל משיצאו לאויר ושרצו הרי נאסרו: לא יאכל. לחייב על המאכיל כאוכל, ואין קרוי שרץ, אלא דבר נמוך קצר רגלים שאינו נראה אלא כרוחש ונד:

Whatever crawls on its belly and
whatever goes on four [legs] or
whatever has many feet; regarding all
creeping creatures that crawl on the
ground; you may not eat them, for they
are repulsive.

42 כֹּל הוֹלֵךְ עַל-^{belly}גִּחְוֹן וְכָל הוֹלֵךְ עַל-אַרְבַּע עַד

כָּל-מִרְבֵּה רַגְלִים לְכָל-הַשָּׂרֵץ הַשָּׂרֵץ עַל-הָאָרֶץ לֹא
תֹאכְלוּם כִּי-שִׁקֵּץ הֵם:

כָּל דְּמַהֲלֵךְ עַל מְעוּהֵי וְכָל דְּמַהֲלֵךְ עַל אַרְבַּע עַד כָּל
סְגִיאוֹת רַגְלָאִין לְכָל רַחֲשָׂא דְרַחֲשׁ עַל אֶרֶעָא לֹא
תִכְלְנוּן אֲרִי שְׂקִצָּא אֲנוּן

Rashi

הולך על גחון. זה נחש, ולשון גחון, שְׂחִיָּה, שהולך שָׁח ונופל על מעיו:
כל הולך. להביא השלשולין ואת הדומה לדומה:
הולך על ארבע. זה עקרב:
כל. להביא את החפושית, אשקריב"ט בלע"ז, ואת הדומה לדומה:
מרבה רגלים. זה נדל, שָׂרֵץ, שיש לו רגלים מראשו ועד זנבו לכאן ולכאן, וקורין צינטפיד"ש:

Do not make yourselves repulsive by
[eating] any creeping creature that
crawls, and do not make yourselves
unclean with them, for you will become
unclean because of them.

43 אַל-תִּשְׁקְצוּ אֶת-נַפְשְׁתִּיכֶם בְּכָל-הַשָּׂרֵץ הַשָּׂרֵץ וְלֹא

תִּטְמְאוּ בָהֶם וְנִטְמַתֶּם בָּם:

לֹא תִשְׁקְצוּ יֵת נַפְשְׁתִּיכוֹן בְּכָל רַחֲשָׂא דְרַחֲשׁ וְלֹא
תִטְמְאֻכוֹן בְּהוֹן וְתִטְמְאֻכוֹן פֻּון בְּהוֹן

Rashi

אל תשקצו. באכילתן, שהרי כתיב נפשותיכם, ואין שקוץ נפש במגע, וכן ולא תטמאו באכילתם:
ונטמתם בם. אם אתם מטמאין בהן בארץ, אף אני מטמא אתכם בעולם הבא, ובישיבת מעלה:

For I am Adonoy, your God; you shall
sanctify yourselves and you shall
become holy, for I am Holy and you
shall not make yourselves unclean with
any creeping creature that crawls on the
ground.

אָרִי אָנָּא יי אֱלֹהֵכֹן וְתִתְקַדְּשׁוּן וְתִהְיוּ קְדִישִׁין אָרִי
קְדִישׁ אָנָּא וְלֹא תִסְאַבּוּן יְת נִפְשִׁיתִיכֹן בְּכָל רֶחֶשׂא
דְּרֶחֶשׂ עַל אֶרְעָא

44 כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְהִתְקַדְּשֶׁתֶם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים כִּי

קְדוֹשׁ אֲנִי וְלֹא תִטְמְאוּ אֶת־נַפְשֵׁיכֶם בְּכָל־הַשָּׂרָץ

properly
הֶרְמֵשׁ עַל־הָאָרֶץ:

Rashi

כי אני ה' אלהיכם. כשם שאני קדוש, שאני ה' אלהיכם, כך והתקדשתם, קדשו את עצמכם למטה:

והייתם קדושים. לפי שאני אקדש אתכם למעלה, ולעולם הבא:

ולא תטמאו וגו'. לעבור עליהם בלאוין הרבה וכל לאו מלקות, וזהו שאמרו בגמ' (מכות טז:) אכל פוטיקא לוקה ארבע, נמלה
לוקה חמש, צרעה לוקה שש:

For I am Adonoy, who brings you up
from the land of Egypt to be your God.
You shall be holy, for I am Holy.

אָרִי אָנָּא יי דְּאַסְק יְתְּכוּן מֵאֶרְעָא דְּמִצְרַיִם לְמַהְיוּ לְכוּן
לְאֱלֹהֵי וְתִהְיוּ קְדִישִׁין אָרִי קְדִישׁ אָנָּא

45 כִּי | אֲנִי יְהוָה הַמַּעֲלֶה אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְהִיִּיתְכֶם

לְכֶם לְאֱלֹהִים וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי:

Rashi

כי אני ה' המעלה אתכם. על מנת שתקבלו מצותי העליתי אתכם. (דבר אחר כי אני ה' המעלה אתכם, בכולן כתיב הוצאתי,

וכאן כתיב המעלה, תנא דבי רבי ישמעאל אלמלי לא העליתי את ישראל ממצרים אלא בשביל שאין מטמאין בשרצים כשאר
אומות דיים, ומעליותא היא גבייהו, והוא לשון מעלה (ב"מ סא:)):

This is the law concerning the animals
and the fowl and of all living creatures
that swarm in the waters and for all
creatures that crawl on the earth.

דָּא אֲוִרִיתָא דְּבַעֲרָא וְדַעֲוָפָא וְדְּכָל נִפְשָׁתָא חִיתָא
דְּרֶחֶשׂא בְּמִיא וְלְכָל נִפְשָׁא דְּרֶחֶשׂא עַל אֶרְעָא

46 זֹאת תֹּרַת הַבְּהֵמָה וְהָעוֹף וְכָל־נֶפֶשׁ הַחַיָּה הֶרְמֵשֶׁת

בַּמַּיִם וְלְכָל־נֶפֶשׁ הַשָּׂרָצַת עַל־הָאָרֶץ:

To distinguish between the unclean and between the clean, and between the living creatures which may be eaten and between the living creature which may not be eaten.

47 ^{to divide} לְהַבְדִּיל בֵּין הַטָּמֵא וּבֵין הַטָּהוֹר וּבֵין הַחַיָּה הַנֹּאכֶלֶת

וּבֵין הַחַיָּה אֲשֶׁר לֹא תֹאכֵל: (פ)

לְאַפְרָשָׁא בֵּין מְסֻאָבָא וּבֵין דְּכִיָּא וּבֵין חַיָּתָא

דְּמִתְאַכְלָא וּבֵין חַיָּתָא דִּי לֹא מִתְאַכְלָא

Rashi

להבדיל. לא בלבד השונה אלא שתהא יודע ומכיר ובקי בהן:

בין הטמא ובין הטהור. צריך לומר בין חמור לפרה, והלא כבר מפורשים הם, אלא בין טמאה לך, לטהורה לך, בין נשחט

חציו של קנה, לנשחט רובו:

ובין החיה הנאכלת. צריך לומר בין צבי לערוד, והלא כבר מפורשים הם, אלא בין שנולדו בה סימני טרפה כשרה, לנולדו בה

סימני טרפה פסולה:

II Samuel 6:1-7:17

הפטרה — שמואל ב

הפטרה

Dovid again gathered all the chosen men of Yisroel, thirty thousand.

1 וַיִּסָּף עוֹד דָּוִד אֶת־כָּל־בְּחֹר בְּיִשְׂרָאֵל שְׁלֹשִׁים אָלֶף:

Dovid arose and went with all the people that were with him from Baalei Yehuda, to bring up from there the Ark of Elokim, whose name is called by the name of Adonoy of Hosts who dwells upon the Cherubim.

2 וַיָּקָם | וַיֵּלֶךְ דָּוִד וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ מִבְּעֵלֵי יְהוּדָה

לְהַעֲלוֹת מִשָּׁם אֶת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־נִקְרָא שֵׁם שָׁם

יְהוָה צְבָאוֹת יֹשֵׁב הַכְּרֻבִּים עָלָיו:

They had the Ark of Elokim ride on a new wagon. They carried it from the house of Avinodov that is in Givoh. Uzoh and Achyo, the sons of Avinodov were driving the new wagon.

They carried it from the house of Avinodov that was in Givoh accompanying the Ark of Elokim, and Achyo went before the Ark.

Dovid and all the house of Yisroel were rejoicing before [the Ark of] Adonoy with all [instruments made of] cypress wood [such as] harps, lyres, drums, coronets and cymbals.

They came to the grainery of Nochon and Uzoh stretched [his hand] towards the Ark of Elokim and held it because the ox had [made] it slip.

Adonoy became angry with Uzoh and Elokim struck him there because of his mistake. He died there by the Ark of Elokim.

Dovid was angered [with himself] concerning the breach of Uzoh and he called that place Peretz Uzoh until this day.

Dovid feared Adonoy on that day, He said, "How shall the Ark of Adonoy come to me."

3 וַיִּרְכְּבוּ אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים אֶל־עֲגֹלָה חֲדָשָׁה וַיִּשְׁאָהוּ

מִבֵּית אַבְיָנֹדָב אֲשֶׁר בְּגִבְעָה וְעֹזָא וְאַחִיו בְּנֵי אַבְיָנֹדָב

to drive
forth

נִהְגִּים אֶת־הָעֲגֹלָה חֲדָשָׁה:

4 וַיִּשְׁאָהוּ מִבֵּית אַבְיָנֹדָב אֲשֶׁר בְּגִבְעָה עִם אֲרוֹן

הָאֱלֹהִים וְאַחִיו הֶלֶךְ לִפְנֵי הָאֲרוֹן:

5 וַדָּוִד | וְכָל־בֵּית יִשְׂרָאֵל מְשַׁחֲקִים לִפְנֵי יְהוָה בְּכָל עֲצֵי

shaking drum violin cypress
וּבְמִנְעֻנִים וּבְתַפִּים וּבְנִבְלִים וּבְכִנּוֹרוֹת וּבְרוֹשִׁים

to ring
וּבְצִלְצָלִים:

6 וַיָּבֹאוּ עַד־ גִּרְוֹן נָכוֹן וַיִּשְׁלַח עֲזָא אֶל־אֲרוֹן

threshing
floor

to fling
down

הָאֱלֹהִים וַיֹּאחֲזוּ בּוֹ כִּי שָׁמָטוּ הַבָּקָר:

7 וַיַּחֲרֶאֱף יְהוָה בְּעֲזָה וַיַּכֶּהוּ שָׁם הָאֱלֹהִים עַל־הַשָּׁל

וַיָּמָת שָׁם עִם אֲרוֹן הָאֱלֹהִים:

8 וַיַּחֲרֶ לְדָוִד עַל־אֲשֶׁר פָּרַץ יְהוָה פָּרִץ בְּעֲזָה וַיִּקְרָא

לַמָּקוֹם הַהוּא פֶּרֶץ עֲזָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה:

9 וַיִּירָא דָּוִד אֶת־יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא וַיֹּאמֶר אֵיךְ יָבוֹא אֵלַי

אֲרוֹן יְהוָה:

Dovid did not want to bring the Ark of Adonoy towards him, to the city of Dovid. Dovid carried it aside [to] the house of Oveid Edom the Gittite.

The Ark of Adonoy dwelled in the house of Oveid Edom the Gittite for three months, and Adonoy blessed Oveid Edom and his entire household.

It was told to King Dovid, saying, "Adonoy has blessed Oveid Edom and all that he has on account of the Ark of Elokim." Dovid went and brought up the Ark of Elokim from the house of Oveid Edom [to] the city of Dovid, with rejoicing.

When the carriers of the Ark of Adonoy stepped six paces, he sacrificed oxen and fattened oxen.

Dovid danced with all [his] strength before [the Ark of] Adonoy. Dovid was girded with a linen robe.

Dovid and all of the house of Yisroel brought up the Ark of Adonoy with shouting and with the sound of the Shofar.

10 וְלֹא־אָבָה דָּוִד לְהַסִּיר אֵלָיו אֶת־אֲרוֹן יְהוָה עַל־עֵיר דָּוִד

my
winepress

וַיֵּטֵהוּ דָּוִד בֵּית עֶבֶד־אָדָם הַגִּתִּי :

11 וַיֵּשֶׁב אֲרוֹן יְהוָה בֵּית עֶבֶד אָדָם הַגִּתִּי שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים

וַיְבָרֶךְ יְהוָה אֶת־עֶבֶד אָדָם וְאֶת־כָּל־בֵּיתוֹ:

12 וַיֵּגֵד לְמַלְכוֹ דָּוִד לֵאמֹר בָּרַךְ יְהוָה אֶת־בֵּית עֶבֶד אָדָם

properly

וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לּוֹ בְּעֶבֶר אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וַיֵּלֶךְ דָּוִד

וַיַּעַל אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים מִבֵּית עֶבֶד אָדָם עֵיר דָּוִד

בְּשִׂמְחָה:

a pace or
regular
step

to pace

13 וַיְהִי כִּי צָעְדוּ נֹשְׂאֵי אֲרוֹן־יְהוָה שְׁשֶׁה צָעָדִים

fattened
animal

וַיִּזְבַּח שׁוֹר וּמְרִיא :

to gird on

to dance

14 וְדָוִד מְכַרְכֵּר בְּכָל־עֹז לִפְנֵי יְהוָה וְדָוִד חָגָר

אֶפֶוד בָּד:

15 וְדָוִד וְכָל־בֵּית יִשְׂרָאֵל מַעֲלִים אֶת־אֲרוֹן יְהוָה בְּתֹרֶעָה

וּבִקּוֹל שׁוֹפָר:

As the Ark of Adonoy came [to] the city of Dovid Michal, the daughter of Shaul was looking through the window. She saw king Dovid dancing and leaping before [the Ark of] Adonoy, and he was disgraced in her heart.

They brought the Ark of Adonoy and they set it in its place in the tent that Dovid had spread out for it. Dovid brought up burnt offerings before Adonoy and also peace offerings.

Dovid finished bringing up the burnt offering and the peace offerings and he blessed the people with the Name of Adonoy of Hosts.

He distributed to all the people, to the whole multitude of Yisroel whether man or woman, for each person one loaf of bread, a portion of meat and a jug [of wine]. The people left, each person to his house.

Dovid returned to bless his household. Michal, the daughter of Shaul went out to greet Dovid and she said, "How glorious is this day! The king of Yisroel revealed [himself] today [before] the eyes of the handmaidens of his servants as one of the riff-raff reveals [himself]."

16 וְהָיָה אֲרוֹן יְהוָה בָּא עִיר דָּוִד וּמִיָּכָל בֵּת-שָׁאוּל

נִשְׁקָפָה | בְּעֵד הַחֲלוֹן וַתֵּרָא אֶת-הַמֶּלֶךְ דָּוִד

properly

וּמִכְרַפֵּר לִפְנֵי יְהוָה וַתִּבּוֹ לוֹ בַּלְבָּבָהּ: מִפְּנֵי

to solidify

17 וַיָּבֵאוּ אֶת-אֲרוֹן יְהוָה וַיִּצְגּוּ אֹתוֹ בַּמָּקוֹמוֹ בַּתּוֹךְ

to place permanently

הָאֹהֶל אֲשֶׁר נָטָה-לוֹ דָּוִד וַיַּעַל דָּוִד עֲלוֹת לִפְנֵי יְהוָה

וּשְׁלָמִים:

18 וַיְכַל דָּוִד מִהַעֲלוֹת הָעוֹלָה וְהַשְּׁלָמִים וַיִּבְרַךְ אֶת-הָעָם

בְּשֵׁם יְהוָה צְבָאוֹת:

19 וַיַּחֲלֵק לְכָל-הָעָם לְכָל-הַמּוֹן יִשְׂרָאֵל לִמְאִישׁ וְעַד-אִשָּׁה

raisin cake

I will refine

לְאִישׁ חֶלֶת לֶחֶם אַחַת וְאַשְׁפֹּר אֶחָד וְאַשִּׁישָׁה

אַחַת וַיִּלֶּךְ כָּל-הָעָם אִישׁ לְבֵיתוֹ:

20 וַיָּשָׁב דָּוִד לְבִרְךְ אֶת-בֵּיתוֹ וַתָּצֵא מִיָּכָל בֵּת-שָׁאוּל

לִקְרֹאת דָּוִד וַתֹּאמֶר מִה-נִכְבָּד הַיּוֹם מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר

נִגְלָה הַיּוֹם לְעֵינַי אֲמֵנוֹת עֲבָדָיו כִּהְגִּלוֹת נִגְלוֹת אֶחָד

empty

הָרָקִים :

Dovid said to Michal, "Before Adonoy,
Who has chosen me [over] your father
and all his household, charging me to
be ruler over the people of Adonoy,
over Yisroel, I rejoiced before Adonoy.

[Had] I made light of myself even more
then this, and lowered myself in my
[own] eyes and with the handmaidens
that you mentioned, I would be more
honoured among them."

Michal, the daughter of Shaul had no
child until the day of her death.

21 וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־מִיכָל לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר בָּחַר־בִּי מֵאָבִיךָ

וּמִכָּל־בֵּיתוֹ לְצֹוֹת אֹתִי נִגִּיד עַל־עַם יְהוָה עַל־יִשְׂרָאֵל

וַיִּשְׂחַקְתִּי לִפְנֵי יְהוָה:

22 וַנִּקְלָתִי עוֹד מִזֹּאת וְהִיִּיתִי שָׁפֵל בְּעֵינַי וְעַם־הָאֲמָהוּת

אֲשֶׁר אָמַרְתְּ עִמָּם אֲכַבְדָּהּ:

23 וּלְמִיכָל בַּת־שָׁאוּל לֹא־הָיָה לָהּ יָלֵד עַד יוֹם מוֹתָהּ: (פ)

שמואל ב 7

When the king dwelled in his house
and Adonoy granted him rest from all
his enemies around [him].

The king said to the prophet Noson,
"See now, I dwell in a house of cedar
wood and the Ark of Elokim dwells
within a curtain."

Noson said to the king, "All that is in
your heart, go do because Adonoy is
with you."

And it was on that night, the word of
Adonoy [came] to Noson saying.

1 וַיְהִי כִּי־יָשָׁב הַמֶּלֶךְ בְּבֵיתוֹ וַיהוָה הִנִּיחֵ־לּוֹ מִסְבִּיב

מִכָּל־אֹיְבָיו:

2 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־נָתָן הַנָּבִיא רְאֵה נָא אֲנֹכִי יוֹשֵׁב

בְּבֵית אֲרָזִים וְאֲרוֹן הָאֱלֹהִים יֹשֵׁב בְּתוֹךְ הִרְיָעָה:

3 וַיֹּאמֶר נָתָן אֶל־הַמֶּלֶךְ כֹּל אֲשֶׁר בְּלִבְךָ לֵךְ עֲשֵׂה כִּי

יְהוָה עִמָּךְ: (ס)

4 וַיְהִי בַלַּיְלָה הַהוּא וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֶל־נָתָן לֵאמֹר:

Go and say to my servant Dovid, "Thus said Adonoy, 'Is it you that will build for Me a house for My dwelling?'

For I have not dwelled in a house from the day I brought up the Bnei Yisroel from Egypt until this day, but have travelled within a tent and the Mishkan.'

In all [the places] that I have traveled amongst the Bnei Yisroel, have I said a word to one of the rulers of Yisroel that I have commanded to lead my people Yisroel saying, 'Why haven't you built me a house of cedarwood?'

And now, this is what you should say to my servant Dovid, this is what Adonoy of Hosts says, 'I have taken you from the corral, from [following] behind the sheep to be a prince over My people Yisroel.'

I will be with you wherever you go' 'I will destroy all your enemies from before you.' I will make for you a great name like the name of great people that are in the land.

5 לך ואמרת אל-עבדי אל-דוד כה אמר יהוה האתה תבנה-לי בית לשבתי:

6 כי לא ישבתי בבית למיום העלתי את-בני ישראל ממצרים ועד היום הנה ואהיה מתהלך באהל ובמשכן:

7 בכל אשר-התהלכתי בכל-בני ישראל הדבר דברתי את-אחד שבטי ישראל אשר צויתי לרעות את-עמי את-ישראל לאמר למה לא-בניתם לי בית ארזים:

8 ועתה כה-תאמר לעבדי לדוד כה אמר יהוה צבאות אני למחיתי מן-^{at home} הנזה מאחר הצאן להיות נגיד על-עמי על-ישראל:

9 ואהיה עמך בכל אשר תלכת ואכרתה את-כל-איביך מפניך ועשיתי לך שם גדול כשם הגדלים אשר בארץ:

I will make a place for My people
Yisroel and I will root [the people in
their land] and [the people] will dwell
[in their land] and they will not be
removed [from the land], and the
wicked will no longer afflict [the
people] as before.'

And from the day that I commanded
Judges over My people Yisroel.' 'I will
give you respite from all your enemies.'
Adonoy is telling you that He will
establish a monarchy for you.

When your days are filled and you are
[laid] to rest with your fathers, I will
establish your offspring after you that
will emerge from your bowels; and I
will establish his monarchy.'

He will build a Temple for My Name
and I will establish the throne of his
kingdom forever.'

I will be a Father to him and he will be a
son to Me. Should he commit iniquity I
will rebuke him with the rod of men
and with the afflictions of people.'

My kindness will not depart from him
as I removed it from Shaul Whom I
have removed from before you'

10 וְשִׁמְתִּי מָקוֹם לְעַמִּי לְיִשְׂרָאֵל וְנִטְעַתִּיו וְשָׁכַן תַּחְתָּיו וְלֹא

יִרְגֹּז ^{to quiver} עוֹד וְלֹא־יִסְיֹפוּ בְנֵי־עוֹלָה לְעַנּוֹתוֹ כַּאֲשֶׁר

בְּרֵאשׁוֹנָה:

11 וּלְמִן־הַיּוֹם אֲשֶׁר צִוִּיתִי שְׁפָטִים עַל־עַמִּי יִשְׂרָאֵל

וְהַנִּיתִחְתִּי לָךְ מִכָּל־אֹיְבֶיךָ וְהָגִיד לָךְ יְהוָה כִּי־בֵיתִי

יַעֲשֶׂה־לָּךְ יְהוָה:

12 כִּי | יִמְלֹאוּ יָמֶיךָ וְשָׁכַבְתָּ אֶת־אֲבֹתֶיךָ וְהָקִימְתִּי

used only
in plural
the...

אֶת־זֶרְעֶךָ אַחֲרֶיךָ אֲשֶׁר יֵצֵא מִמֶּעֶיךָ וְהָכִינְתִּי

אֶת־מַמְלַכְתּוֹ:

13 הוּא יִבְנֶה־בַּיִת לְשִׁמִּי וְכִנֵּנְתִּי אֶת־כִּסֵּא מַמְלַכְתּוֹ

עַד־עוֹלָם:

to crook

14 אֲנִי אֶהְיֶה־לּוֹ לְאָב וְהוּא יִהְיֶה־לִּי לְבֶן אֲשֶׁר בְּהַעֲוָתוֹ

וְהִכַּחֲתִיו בְּשֹׁבֶט אֲנָשִׁים וּבִגְזָעִי בְנֵי אָדָם:

15 וְחִסְדִּי לֹא־יָסוּר מִמֶּנּוּ כַּאֲשֶׁר הִסְרֹתִי מֵעַם שָׁאוּל אֲשֶׁר

הִסְרֹתִי מִלִּפְנֶיךָ:

Your House and monarchy will be
established forever before you,' Your
throne will be established forever.'

All these things and this entire vision,
Noson told it to Dovid.

16 וְנֹאמֵן בֵּיתְךָ וּמַמְלַכְתְּךָ עַד־עוֹלָם לְפָנֶיךָ כְּסָאֲךָ יִהְיֶה

נָכוֹן עַד־עוֹלָם:

17 כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְכָל־^a הַחֲזִיוֹן הַזֶּה כֵּן דִּבֶּר

נָתַן אֶל־דָּוִד: (ס)